

florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

„STEUA CALITĂȚII”
Categorია AUR

PARIS 2008

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

9 mai, 2024
Nr. 17-18 (4479-4480)
Prețul 20 lei
Fondat: martie 1941
Serie nouă: 1990

ISSN 1857-3851

www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Moartea nu vine odată cu vârsta, ci odată cu uitarea.

Gabriel Garcia Marquez (1927-2014), scriitor columbian

Hrisos a înviat,
dragă „Orizont cognitiv”!
La o săptămână după
duminica Paștelui, în pri-
ma zi de luni (în une-
le localități, duminica),
creștinii ortodocși obiș-
nuiesc să sărbătorească
Paștele Blajinilor. Aceas-
tă sărbătoare mai este
numită și Paștele Mor-
ților sau Lunea Morților.
Este o nobilă tradiție creș-
tină de a-i pomeni pe
străbunii noștri de odi-
nioară, plecâți în nean-
tul veșniciei. DE UNDE
își trage originea Paștele
Blajinilor? Ce semnificație
comportă această sărbă-
toare?

Marinela IACHIM, elevă
în clasa a IX-a la Liceul
Teoretic „Mihai Eminescu”
s. Ghelăuza, r-nul Strășeni

Acord liric

Fabiola FABI

Paștele Blajinilor

Azi plouă lin cu lacrimi pe morminte,
Din suflet au pornire și dureri
Azi plouă încet cu lacrimi calde, sfinte
E ziua lor și drepturile și cer.

Plâng mari și mici, chiar și natura plânge,
Plânge duios cu floarea-i de cireș,
Plâng vise neîmplinite și suferința frige,
Iar focul ei se cere scris în vers.

Fotografie de Vasile Botnaru

ORA CLASEI: De ce? De când? De unde?

DE UNDE își trage originea Paștele Blajinilor?

Oricât ar părea de straniu, Biblia nu menționează Paștele Blajinilor. Nu există nici o referință în Vechiul sau Noul Testament ce ar indica la vreun eveniment sau la vreo lege prin care Dumnezeu ar fi lăsat această sărbătoare. Paștele Blajinilor, deci, nu face parte din canonul bisericii ortodoxe. Pe parcursul anului bisericesc, însă, sunt stabilite anumite zile pentru pomenirea celor răposați. Una din aceste zile deosebite tocmai și este Paștele Blajinilor. Deoarece nu e rânduită în mod strict canonic, în diferite regiuni ale lumii ortodoxe sărbătoarea este respectată la diferite date, începând cu luni după Duminica Tomei (8 zile după Paști) până la Duminica Mare. La unele popoare ortodoxe această sărbătoare, în general, lipsește.

Deci, dragă Marinela, Paștele Blajinilor este o sărbătoare străveche, cu rădăcini în îndepărtata epocă păgână. Nicolae Băieșu, doctor în filologie și etnograf, a spus astfel într-un articol cu privire la originea cuvântului „blajin”. Denumirea de blajin vine din slavonul „blajenii” – blând, bun, cuvios. Conform imaginației populare, blajinii trăiesc într-o lume îndepărtată, la hotarul între „lumea asta” și „lumea cealaltă”, ori aproape de rai, pe o insulă înconjurată de Apa Sâmbetei. Se zice că blajinii descind din Set – unul din fiii lui Adam. Totodată, se crede că ei umblă goi, sunt oameni scunzi, buni la suflet, pașnici, înțelepți și foarte credincioși. Se hrănesc numai cu fructe. Blajinii nu știu să calculeze timpul, să țină sărbători. Semnul că a venit Paștele este sosirea pe apă (Apa Sâmbetei) a cojilor de ouă roșii, pe care creștinii le aruncă pe undele cur-

gătoare în vinerea ori sâmbăta din Săptămâna Patimilor.

Ca orice sărbătoare de origine păgână, Paștele Blajinilor s-a încetățenit în Calendarul Popular și, firește, a acumulat influențe creștine pe parcursul secolelor. Sărbătorită preponderent în Europa de Sud-Est, această zi este dedicată spiritelor moșilor și strămoșilor și are la bază pomenirea celor decedați, și anume a rudelor și prietenilor apropiați. Țara unde sărbătoarea ia cea mai mare amploare este, ca să vezi, Republica Moldova, unde ziua de luni, la o săptămână după Paștele creștin-ortodox, este declarată ca fiind zi de odihnă.

Paștele Blajinilor este un prilej special de pomenire a morților. În această zi se pun bucate și flori pe morminte, se împart pomeni, se întind mese în cimitir, lângă biserică sau în câmp, la iarbă verde, rămășițele fiind lăsate acolo spre a se hrăni cu ele sufletele morților, îndeosebi ale celor care nu au avut parte de o înmormântare cum se cuvine. Se spune că de Paștele Blajinilor sufletele morților sunt slobode și pot gusta din mâncărurile pregătite chiar pentru ei și date de pomană. Înainte de această sărbătoare, se fac din vreme anumite pregătiri – și la cimitir, și acasă. Femeile vin la cimitir și curăță buruienile de pe morminte, adună țărâna la cele vechi și le orânduiesc frumos. Apoi vopsesc sau vâruiesc crucile. Unii creștini răsădesc pe morminte liliac sau stânjenei. Femeile (în unele localități, participă și elevii, bine organizați în echipe!) au grijă și de mormintele străinilor, morți sau găsiți morți, despre care se știe că nu au pe nimeni care să-i pomenească. Acasă, pe lăn-

gă altele, vopsesc și incondeiază iarăși ouă, pentru Blajini.

În ziua de Blajini, fiecare femeie aduce cu ea un ștergar strâns la un capăt și având legată o lumânare. Aceste ștergare se dăruiesc preotului care citește pomelnicele.

Paștele Blajinilor se ține, mai cu seamă, și pentru ferirea de dureri de picioare și de mâini, precum și pentru rodirea țarinilor. Țăranii, dar și mulți orașeni, ies prin lunci și dumbrăvi, unde se află poieni ierboase, cu fel de fel de mâncăruri și băuturi, cum ar fi: pască, ouă roșii, miei fripți, slănină, rachiu și vin. Apoi petrec toată ziua mâncând, cinstind și chiar dansând. De aceea, nu rareori, la aceste petreceri sunt aduși și lăutari.

Se crede că fărâmiturile din mâncăruri care cad, ca și vinul care se varsă, nu sunt pierdute, ci acei uciși de hoți sau împușcați în războaie, cei spânzurați sau înecați mânăncă și beau din ele, înfruptându-se și ei măcar cu atât. Astfel, cu cât mai multe fărâmituri cad și cu cât mai multe picături se varsă, cu atât e mai bine și mai plăcut lui Dumnezeu.

În fine, e bine să luați aminte: Paștele Blajinilor este o sărbătoare care nu trebuie trecută cu vederea nici de către voi, copiii. Mai întâi de toate, învățați de la cei vârstnici să îngrijiți mormintele din cimitir. Ar fi minunat dacă în gimnaziul sau liceul vostru s-ar încetățeni frumoasa tradiție de a organiza (și nu doar de Blajini!) echipe de elevi pentru îngrijirea mormintelor răposaților rămași fără urmași. Doar astfel ați avea dreptul moral să considerați că ați însușit temeinic lecția de memorie și omenie pe care o comportă Paștele Blajinilor.

Din sumar:

pag. 5

IN MEMORIAM: prozatorul Alexei MARI-NAT – 100 de ani de la naștere.

pag. 7

ANIVERSĂRI: Vasile ȘOIMARU – 75 și Sergiu AFANASIU – 50.

pag. 10

Festivalul de Literatură pentru Copii și Tineret „Dimineața cuvintelor” (București, 2-3 aprilie a.c.): impresiile și aprecierile scriitorilor de la Chișinău și Cernăuți, participanți la evenimentul literar.

pag. 11

Regretatul poet Efim TARLAPAN ar fi implinit 80 de ani. Citiți un grupaj de poezii umoristice pentru copii.

pag. 13

La MERIDIAN LITERAR prezentăm un fragment din nuvela „Primăvara”, semnată de Andre GIDE, Laureat al Premiului Nobel pentru literatură.

pag. 14

Urcați TREPTATE SPIRITUALITĂȚII și veți afla amănunte curioase despre simbolurile pascale și tradițiile de Paști la români.

Următorul număr va apărea pe 23 mai a.c.

Ion ANTON

ORA DE LITERATURĂ

In memoriam

Alex
ȘTEFĂNESCU

Versuri scrise de un student în timpul cursului

Poemul *Egiptul*, citit în ședința *Junimii* din 1 septembrie 1872 și publicat peste numai o lună în revista „Convorbiri literare”, este, cum se știe, un fragment din *Memento mori*, ampla construcție poetică intitulată și *Panorama deșertăciunilor* și *Diorama*. În succesiunea de civilizații (fiecare cu mărirea și decăderea ei) evocate fastuos-melancolic de poet, civilizația Egiptului ocupă locul al doilea, după civilizația Babilonului și înainte de cea a Palestinei. Manuscrisele cu primele încercări de configurare a vastei panorame sunt, de fapt, caietele studențești pline de notițe luate la cursuri, informații bibliografice, traduceri ale unor expresii germane mai dificile, scurte explicații în legătură cu unele nume proprii. Ni-l putem imagina pe Eminescu student, ascultând prelegerea unui profesor erudit despre mari civilizații dispărute și visând cu ochii deschiși.

Dar chiar dacă n-am ști că în anii aceia poetul era student la Viena și chiar dacă nu s-ar fi păstrat caietele în care însemnările făcute la cursuri alternează cu versuri din *Memento mori*, tot ne-am putea da seama că *Egiptul*, ca și celelalte secvențe ale „dioramei”, reprezintă o glosare lirică a unor prelegeri de istorie antică. În comparație cu *La Légende des siècles*, grandios (și grandilocvent) imn de gloriificare a progresului umanității, scris de Victor Hugo, cu intermitențe, în perioada 1855-1876, *Panorama deșertăciunilor* a lui Eminescu se evidențiază printr-un scepticism radical, deși tablourile istorice sunt la fel de somptuoase.

Poemul *Egiptul*, extras din construcția considerată de poet nefinisată, supus unei minuțioase operațiuni de definitivare și dat la tipar în 1872, ne înfățișează nu Egiptul antic, ci reveria pe care o are un student cu sensibilitate literară în momentul în care profesorul de la catedră vorbește despre Egiptul antic. Spuneam că am fi identificat modul lui de fabricație chiar și dacă n-am fi dispus de informațiile necesare. Iată cum: încă de la citirea primului vers sesizăm caracterul naiv-livresc al textului: „Nilul mișcă valuri blonde pe câmpii cuprinși de Maur;/ Peste el cerul d-Egipt desfăcut în foc și aur;/ Pe-a lui maluri gălbii, șese, stuful crește din adânc;/ Flori, juvaeruri în aer sclipească tainice în soare;/ Unele-albe, nalte, fragezi, ca argintul de ninsoare;/ Alte roșii ca jeratec, alte-albastre, ochi ce plâng”...

Frumusețea peisajului este greoaie, barocă și rămâne exterioară poetului. Textul are o factură de compunere. El excelează nu prin provocarea unei emoții, ci prin decorativism. Peste numai câțiva ani, Eminescu, armonios-maturizat, va evoca delicat și fugitiv natura, numai pentru a ne transmite trăirile lui de o mare profunzime: „Peste vârfuri trece lună;/ Codru-și bate frunza lin;/ Dintre ramuri de arin/ Melancolic cornul sună.// Mai departe, mai departe,/ Mai încet, tot mai încet,/ Sufletu-mi nemângâiet/ Îndulcind cu dor de moarte.” etc.

Dar în *Egiptul* descrierea reprezintă, în mare măsură, un scop în sine, iar dacă transmite totuși o emoție, aceea ține de plăcerea de a picta.

Și mai remarcăm ceva. Bogăția imagistică luxuriantă constituie o revanșă față de ariditatea discursului academic și o formă de evadare din spațiul destinat învățării (să recitim o cunoscută poezie postumă: „În zădar în colbul școlii,/ Prin autori mâncați de molii/ Cauți urma frumuseții/ Și îndemnurile vieții” etc.).

Spre deosebire de izvoarele și lacurile din opera lui Eminescu, care sunt ale lui Eminescu, Nilul din *Egiptul* rămâne un fluviu nebulos și exotic, luat din manualele școlare și din legende. Imaginea „valuri blonde” nu are putere evocatoare, iar florile de pe malurile fluviului lui seamănă nu cu o junglă mirifică, ci cu aglomerația de buchete multicolore dintr-o piață de flori. În finalul celei de-a doua strofe sunt plasate două versuri care sugerează o măreție metafizică, specific eminesciană, dar și ele au un anumit aer teoretic: „Nilul mișcă-a lui legendă și oglinda-i galben-clară/ Către marea liniștită ce înecă al lui dor.”

Oricum, sintagma „Nilul mișcă-a lui legendă” nu putea fi gândită decât de un mare poet.

Imaginea vechiului oraș Memfis, capitala Egiptului antic, pleacă și ea de la o bibliografie universitară, transfigurată de reveria studentului-poet: „De-a lui maluri sunt unite câmpii verzi și țări ferice;/ Memfis colo-n depărtare, cu zidurile-antice,/ Mur pe mur, stâncă pe stâncă, o cetate de giganți—/ Sunt gândiri arhitectonice de-o grozavă măreție!/ Au zidit munte pe munte în antica lor trufie,/ I-ambrăcat cu argint ca-n soare să lucească într-un lanț”.

Exact ca un adolescent studios, Eminescu folosește cu o mândrie secretă cuvinte cunoscute de puțină lume, de exemplu cuvântul „scald”: „Colo se ridic' trufașe/ Și eterne ca și moartea piramide-uriaeșe,/ Racle ce încap în ele epopea unui scald.”

Scalzii, poeți de curte din Islanda sec. XII-XIII care cântau lungi istorisiri mitologice numite *saga*, asemănătoare într-adevăr cu epopeile, nu erau totuși cei mai potriviți pentru a intra în logica evaluării dimensiunilor unei piramide. Autori de epopei mult mai cunoscute, ca *Odiseea* sau *Eneida*, ar fi putut fi invocați.

Mai putem face presupunerea că Eminescu a recurs la *scald* din dorința de a avea o rimă rară la cald.

Campania Națională de promovare

„Doggy” este o carte pentru copii, adolescenți - vârsta marcată de autoare fiind cu (10+) - despre școală cu tot ce avem frumos, scriitor în ea, dar și cu partea ascunsă, foarte bine văzută chiar de elevii de 10 ani, unii dintre care trăiesc drame sufletești chinuitoare: bullying-ul, corupția „neobservată”. Despre probleme adevărate, despre realități neretușate a îndrăznit să scrie Maria Pilchin, pe care elevii o ascultă cu multă încredere și deschidere.

Recent, în cadrul Campaniei de promovare a lecturii „Să citim împreună!”, ediția a XIII-a, organizată de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, a avut loc întâlnirea autoarei Maria

Pilchin cu publicul cititor în Secția „Licurici”. Evenimentul a fost plin de surprize, a domnit o atmosferă de creativitate și sinceritate. Prima surpriză, gândită de protagonistă, a fost prezența lui Licurici,

DOGGY -

păpușa de la Teatrul cu același nume, care, mânăuită de actrița Viorica Dobzeu, a pornit o discuție despre empatie, bunătate și omenie.

Delia Para și Cătălina Bel-diga au preluat ștafeta, moderând conversația-meditație ce a urmat. Cititorii, elevii din clasa a VII-a „D” de la L.T. „Mircea Eliade”, ajutați de dna Raisa Ușurelu, profesoară de limba și literatura română, și-au pregătit temele.

● Portret colectiv cu autoarea cărții

ÎNTĂLNIRI

CLIPE DE REVELAȚIE

● Tradiționala întâlnire cu pâine și sare

O atmosferă de bucurie a dominat, recent, în sala de festivități a școlii. Clipe de revelație în împărăția cărții - de astfel de momente unice au avut parte profesorii și elevii de la Gimnaziul „Dumitru Crețu” și Gimnaziul-Grădiniță din Cărpineni, la întâlnirea memorabilă cu două personalități notorii ale literaturii și culturii românești, dna Claudia Partole - poetă, eseistă, prozatoare, autoare de piese și jurnalistă, și dl Ion Anton - poet, redactor, traducător și publicist, redactor-șef al săptămânalului „Florile Dalbe”.

Acest eveniment important a fost organizat la inițiativa bibliotecarelor de la școlile din localitate în cadrul Programului de lectură „Un an împreună cu voi: «Florile Dalbe», «Alunelul» și «Noi!»”

Întâlnirea de suflet s-a desfășurat într-o atmosferă caldă și prietenoasă, fiind moderată de subsemnata. Elevii, împreună cu cadrele didactice, au răsfoit, filă cu filă, cărțile scriitorilor, au recitat poeziile

● Participanții la întrunire

a lecturii „Să citim împreună!”

UN PERSONAJ FASCINANT

Rând pe rând, fiecare dintre vorbitori a prezentat câte un desen, care ilustrează momentul ce l-a mișcat, l-a intrigat cel mai mult. **Dominick Bucă** și **Emilian Iamandi** au pregătit o scenetă foarte convingătoare și emoționantă.

Au fost și alte surprize: Maria Pilchin le-a oferit copiilor autografe, a dăruit Bibliotecii o lucrare cu chipul lui Doggy, executată de jurnalistul și pictorul Vasile Botnaru, și un set de cărți pentru elevii prezenți la activitate.

Doggy a devenit personajul preferat al multor cititori. Este un simbol ce se referă la bullying-ul în școală, la violență, suferință, dar și la fidelitate, răbdare. Povestirea copleşte prin intensitatea sentimentelor, pe care le trăiește cititorul, îi deschide larg ochii, îl face să gândească și să încerce a-i înțelege și a-i accepta pe alții.

Maria Pilchin a pus degetul pe rana societății, îndemnând la meditații serioase. Astfel e

• Secvență de la eveniment

îndreptătit pe deplin interesul crescut al cititorilor de diferite vârste (10+, părinți, bunici, rude și prieteni). Urmărind subiectul captivant, elevii observă cum se manifestă invidia și concurența, bunăvoința și abu-

zul verbal, sau indiferența... Este o carte despre și pentru copii, dar e interesantă pentru orice vârstă. Haideți s-o citim împreună!

Tamara PERETEATCU

DE SUFLET

ÎN ÎMPĂRĂȚIA CĂRȚII

• Scriitorii răspund la întrebările elevilor

preferate și au ascultat cu atenție amintirile și povețele acestora.

Autorii au răspuns cu drag la avalanșa de întrebări adresate de elevii curioși, care au înțeles că numai prin multă muncă și dăruire de sine poți atinge înălțimi nebănuite.

La final, toți s-au bucurat de cărțile îndrăgiților scriitori și de autografele lăsate pe prima filă. Cu siguranță, le vor citi și le vor păstra cu grijă.

Îndemnăm elevii, și nu numai, să citească, să meargă mai des la bibliotecă, la librării, fiindcă lectura deschide uși spre experiențe, educație, cunoaștere, imaginație și creativitate.

Le mulțumim Cludiei Partole și lui Ion Anton pentru întâlnirea educativă și plină de inspirație.

Iuliana CERTAN, bibliotecară la Gimnaziul „Dimitru Crețu” s. Cărpineni, r-nul Hâncești

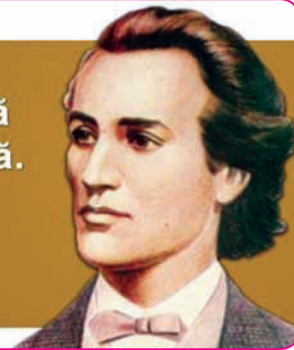

• Clipa autografelor

Lumina spiritului

Egalitatea nu există decât în matematică.

Mihai Eminescu

MAXIME ȘI CUGETĂRI de Mihai Eminescu

- Pentru lucrătorii statului onoarea, pentru soldați gloria, pentru principi strălucirea, pentru învățați renumele, pentru proști cerul, și astfel o generație înșeală pe cealaltă prin acest „advocatus diaboli” moștenit.
- Răul esențial care amenință vitalitatea poporului nostru este demagogia.
- Căci moarte nu există, și ce numești tu moarte, E-o viață altfel scrisă în sfânta firii carte.
- Poporul românesc, deși destul de numeros pe fața pământului, a rămas în urmă economic și în cultură, deci nu putea să întreprindă lupta pentru existență decât sub scutul unui rol istoric recunoscut de Europa și congruent cu interesele ei.
- Libertatea adevărată e un sentiment aproape religios.
- Peste tot aceeași idee: să dau străinilor ce-mi cer; cât pentru români puțin îmi pasă!
- Țara este rodul a zeci de generații și aparține altor zeci de generații care vor veni. Blândețea caracteristică a poporului românesc dovedește că în trecut el a trăit economic mulțumit, c-a avut ce-i trebuia.
- Pentru cel ce înțelege, un țântar sună ca o trâmbiță, iar pentru cel ce nu înțelege, tobele și surlele sunt în zadar; și, în orice caz, lumina nu se aprinde decât pentru cei ce văd, nu pentru orbi.

Leo BUTNARU

LEO-LOGISME

- Dat fiind că astăzi până și copiii de 2-3 ani sunt „legați” de computer, de aia îl și auzi pe câte unul dintre aceștia zicând: „Mă skype în pampers!”
- Save: Salvați textele din computer și sufletele voastre...
- Pâine și computer! Circul poate fi deja închis.
- Odată ce hârtia suportă orice, vă dați seama ce e cu computerul!
- Spa(s)mul computerului.
- Ți-ai cumpărat un computer. Bucuros?... Din păcate, odată cu el ți-ai cumpărat și o necruțătoare singurătate...
- Computerul: „Eu nu vi-s mașină de scris, să suport câte poate suporta hârtia! Delete!”
- Toamna se numără bobocii... Acum, de când cu computerele – una, două, – ai și isprăvit!
- Mai era o șansă ca munca să transforme și alte maimuțe în om, însă odată cu apariția computerului... nu e sigur.
- Pun la căutare Google: „Juda, spune-mi cine sunt prietenii tăi, pentru ca să-ți spun cine ești...” Computerul dă: *Eroare*.

(Va urma)

VĂ DORIM UN PAȘTE FERICIT!

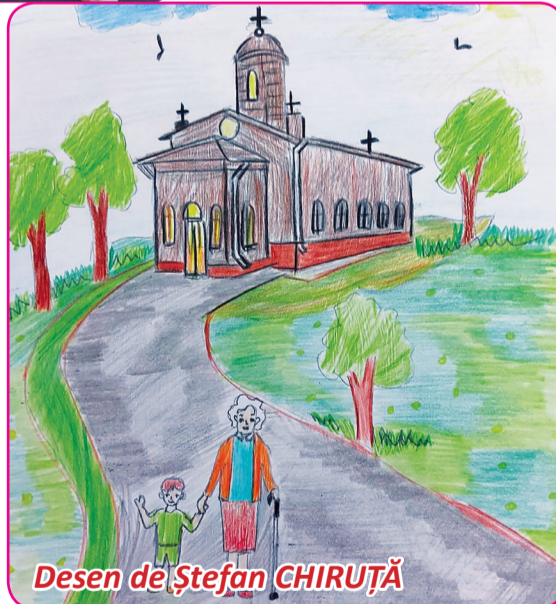

sugestii, i-a ajutat să-și realizeze gândurile frumoase. Elevii au decorat ouă, au făcut desene, au confecționat coșulețe, coronițe, jucării și alte obiecte cu semnificație pascală. După câteva ore de muncă inspirată, Beatris CRAVCENCU, Sebastian BASCAN, Delia MORARI, Ilinca DOVGANIUC, Ștefan CHIRUȚA, Damir BRAGARENCO, Tigran TIMCENCO, Sofia PÂNZARI, Nichita COREȚCHII, Bogdan MARDARE, Artiom GRIGORAȘ, Ilinca SANDU, Sofia UNGUREANU, Anastasia LINGA, Răzvan BRAȘOVAN, Sofia POPA, Daria GAVRILAȘ, Amelia PASCAL și Pelaghia OLOI și-au expus lucrările în cadrul unui vernisaj cu genericul „Hristos a înviat!”

Aceste momente emoți-

Agitația și emoțiile din preajma sărbătorii Sfințelor Paști i-a cuprins pe toți, de la mic la mare. Învârtecușii din clasa a III-a „B” de la Liceul Teoretic „A.I. Cuza” din capitală așteptau și ei cu nerăbdare Ziua Învierii Domnului. La orele de educație spirituală domnea o atmosferă specială, copiii sorbeau fiecare cuvânt al doamnei învățătoare Elena ERIZANU-PÂNZARI. Meditând asupra poeziei lui George COȘBUC „Ziua Învierii”, copiii au pornit o discuție despre tradiții, datini, simbolurile pascale și semnificațiile lor, precum ar fi Lumina Sfântă, ouăle roșii, iepurașul de Paște. Picii povesteau cu multă căldură cum sărbătoresc ei Paștele în familie.

Cu această ocazie, elevii au dorit să-i bucure pe cei dragi cu daruri simbolice create de ei. Doamna învățătoare, care le este întotdeauna alături cu sfaturi și

Desen de Ștefan CHIRUȚĂ

onante le-au adus bucurie în suflet, în așteptarea evenimentului mult iubit.

Lica MOVILĂ

Glume

– Ce-ți mai face frățiorul?
– Foarte bine, merge de cinci luni.
– Oho, cred că a ajuns departe!

***

Costel s-a întors dintr-o vacanță la mare.
– Ai avut vreme bună toată săptămâna?
Îl întrebă prietenul său.
– Așa și așa. A plouat de două ori.
– Păi, e minunat!
– Da, însă prima ploaie a durat patru zile, iar a doua, trei!

ți-am adus-o din livadă?

– Da, bunicule! I-am dat sâmburii. Poate să-i planteze și să aibă un pom întreg.

***

– Mămico, azi învățătoarea m-a întrebat dacă mai am frați și surori. I-am spus că n-am.

– Și ea ce a zis?

– A zis: „Slavă Domnului!”

Ștefan TUDOR

VENIȚI, COPII, LA MINE!

Mișcat profund de copilași,
De firea lor senină,
Iisus Hristos a zis cu drag:
– Veniți, copii, la mine!
– Ți-i drag să sfătuiști cu noi?
Au întrebat copiii.
– Mi-i drag că nu vorbiți cu rău,
Ci doar cu gingășie.
– Și jocul nostru-ți este drag,
Cum ne jucăm întruna?
– Mi-i drag că jocul vi-i onest,
Nu suferiți minciuna.
– Ți-i drag și visul ce-l avem,
Visarea când ne fură?
– Mi-i drag că nici în vis n-aveți
Pe nimeni pic de ură.
Fiți buni și fiți onești mereu,
Să nu urăți pe nimeni!
Acesta este drumul meu,
Veniți, copii, la mine!

• Desen de Dorina ANDRIES, elevă în clasa III-a „G” la Liceul „D. Alighieri” din mun. Chișinău

Hristos a înviat din morți
Prin viața sa divină
Și s-a-nălțat zicând cu drag:
– Veniți, copii, la mine!

Amintiri din copilărie

Gheorghe BĂLICI

ȘI ASTA POATE FI...

În ziua de Paști, la noi, la Hiliuți, băieții mai răsăriți aveau joaca lor: cine câștigă mai multe ouă roșii. Ciocneau pe rând și al cui ou era mai mare, acela câștiga... Cei mai mititei jucau cu monede. Odată,

– Așa-i joaca, mamă! Crezi că ei, dacă ar fi câștigat, îmi dădeau banii înapoi? Lasă, cumpărăm noi ceva pentru casă...

Auzisem într-o zi cum mama i-a zis tatei că va cumpăra ouă de

pe când făceam și eu parte din categoria celor mici, am câștigat un buzunar întreg de monede. Mi-a mers grozav! Ceilalți pici nu mai puteau juca – terminaseră toți banii. Iar eu, ținând strâns cu mâna gura buzunarului, m-am pornit spre casă. Băieții s-au luat din urma mea. Scânceau să le dau banii înapoi. Ori măcar să le împrumut ceva, ca să poată continua jocul...

Acasă, i-am arătat mamei câștigul, laudându-mă cât sunt de dibaci. Mama m-a privit lung. Mi s-a părut că se bucura. Dar din gura ei am auzit cu totul altceva.

– Și ție nu ți-a fost jale să lași atâția băieți amărâți în ziua de Paști?

gâscă să pună cloști. La noi, balta e aproape și toată valea e plină de găște.

Și am cumpărat eu, împreună cu mama, ouăle acelea, și am pus cloști. Dar, se vede că avea dreptate mama când zicea că banii câștigați fără muncă nu-ți aduc bogăție la casă. Pentru că așa a fost: din mulțimea aceea de ouă n-a ieșit nici un boboc.

Sau poate că băieților le-a părut rău de banii pierduți?... Că și asta poate fi...

Voi ce credeți despre această întâmplare, dragi învățecuuși? Aștept părerea voastră.

INELUȘ

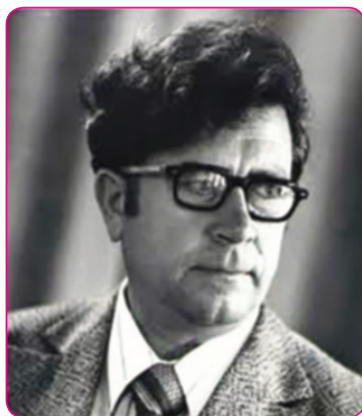
ESTI ISTET?

La jocul publicat în nr. 11-12 ne-au sosit răspunsuri corecte de la Vanessa BOTNARU (s. Frumoasa, r-nul Călărași) și Victoria GHERBALI (or. largara, r-nul Leova).

Sofia ȚURCANU (s. Copăceni, r-nul Sângerei) și Victoria GHERBALI au dezlegat cu succes jocul din nr.13-14.

Cine dintre acești copii va ajunge la ou? Trimite răspunsul la redacție și participă la concursul nostru.

IN MEMORIAM Alexei MARINAT – 100

Alexei MARINAT s-a născut la 24 mai 1924 în satul Valea Hoțului (azi Dolinskoe, raionul Ananiev, regiunea Odesa, Ucraina), a decedat la 17 mai 2009 la Chișinău. Participant la cel de-al Doilea Război Mondial. Prozator, publicist, dramaturg. A absolvit Institutul Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău (1959). În timpul studenției scria un jurnal cu impresiile despre viața cotidiană. Un coleg l-a denunțat, a fost arestat și a fost deportat pentru mai mulți ani într-un lagăr siberian. De aceea a fost supranumit „Soljenițin al Basarabiei”.

Opere: „Zărilor ne cheamă”, Chișinău, 1959; „Fata cu harțag”, Chișinău, 1962; „Urme pe prag”, Chișinău, 1966; „Mesagerii”, Chișinău, 1977; „Grădina dragostei”, Chișinău, 1980; „Scrieri alese”, Chișinău, 1991; „Eu și lumea”, Chișinău, 1999; „Călătorii în jurul omului”, Chișinău, 2004.

Premii: Maestru al literaturii (1993); a obținut Premiul Național în domeniul literaturii și artei din Moldova (2000); „Ordinul Republicii” (1996).

Alexei MARINAT

NUCUL

Din cartea „La doi pași de fericire”

Nucul de pe pantă, nucul de pe pârlă, nucul de la deal de sat....

La nuc, pe nuc, sub nuc....

Toți știau de nuc. Și iată, într-o zi, au venit toți să vadă ce-o să facă nucul. Veniseră toți, întrucât văzuseră toți cum se luase nucul la trântă cu „Sutarul”, alergase tot satul, și mic și mare.

„Sutarul” până atunci trecea de multe ori pe lângă nuc și niciodată nu s-a întâmplat să se îmbârzoaie. Ba, dimpotrivă, se oprea ca la un bun prieten, mai odihnea la umbră, mai asculta câte un foșnet de frunze și se ducea pașnic mai departe. Dar de data asta „Sutarul”, încă din vale, începu să se cațere cu un fel de ciudă spre nuc. Se vedea, după mersul lui și după vuiet, că era zgândărit. Și când ajunse în dreptul nucului, „Sutarul” se întoarse brusc spre el, de parcă voia să-l ia prin surprindere.

„Sutarul” e buldozerul „S-100”, căruia îi spuneau oamenii așa, pentru că are o sută de cai-putere. Și venise el la nuc în ziua cea, pentru că îi spusese directorul sovhozului tractoristului să-l scoată, să-l dezrădăcineze.

„Sutarul” îi trase nucului un cap și acela, luat pe neașteptate, tresări. Se dădu apoi înapoi, își ridică „coarnele” și se repezi iar. Și-i mai trase nucului un cap. Nucul, deodată, își zburli frunzele pe la vârf: de mirare sau de perfida năpusti-

re asupra lui, nu se aștepta, se vede, în liniștea sa de veacuri, că o să vină cineva și o să-l lovească cu o așa putere în trunchi, ca să-l zdrobească dintr-odată. „Sutarul” din nou se dădu înapoi, și-și luă vânt de mai departe, se repezi la nuc, scrâșnind cu toate fiarele, și-l lovi cu toate o sută de puteri ale sale. Dar nucul nu se clinti nici de data asta, el se sprijini parcă și mai vârtos în pământ, hotărât să țină piept.

„Sutarul”, văzând că nu-l poate zdrobi pe nuc din lovituri și izbituri, nu se mai dădu înapoi, ci se luă cu el la braț, ca la trântă dreaptă. Hotărâse să-l prăvălească, împingându-l: își adună toată puterea și, scurmând cu șenilele în pământ, îl apăsă cu brațele sale de fier. Răgând de furie, „Sutarul” arunca pământ de sub șenile, sălta pe loc, tremurând de încordare, dar nu putea să-l miște pe nuc nici cu un milimetru. Atunci hotărî să-l ia din altă parte. Îl slobozi din îmbrățișare, se retrase înapoi, și se dădu de la deal, de unde era să-i vină mai ușor. Panta era înclinată tare și „Sutarului” îi era destul să-și dea drumul de acolo asupra nucului. El se cațără sus, își întoarse lopata de fier spre nuc și se repezi la vale în fuga mare. O urmă de cuțit i-a lăsat nucului la trunchi și de data asta, dar nu l-a clintit din loc, nu tocmai să-l prăvălească. Și iar se luă cu nucul la trântă, crezând că o

să-l doboare totuși. Nucul se sprijini mai îndârjit în pământ și nu dădea înapoi, nu se lăsa înfrânt, nici scos din rădăcină. Se uita cu toate crengile la cărbușul de fier, care îl smucea, și stătea liniștit în picioare. Dar nu degeaba venise „Sutarul” la el. „Sutarul” începu să manevreze: ba îl lua la braț, sforțându-se să-l miște din loc, ba se dădea înapoi și, făcându-și vânt, îl lovea cu capul, ca un berbec: potrivindu-l o dată mai jos, altă dată - mai sus. Apoi se retrase înapoi ostentiv și înfierbântat, să mai răsuflă. Stătu mult și se gândi: cum să-l ia totuși pe nuc? Și-i găsi locul slab - la rădăcină! Începu să scurme pământul în jurul nucului și să-i taie cu lopata picioarele din adânc. Nucul se uita mahnit cu toate crengile: acum nu mai putea să țină piept, n-avea cu ce. „Sutarul” îi dezgropase toate rădăcinile groase, și cele departe de tulpină, și cele mai aproape. O jumătate de zi a rămat „Sutarul” în jurul nucului, făcând o groapă adâncă și scoțând la suprafață cioturi groase și noduroase, tăiate în bucăți.

Pământul de pe pantă, pârllogit cine știe de când, era coșit ca de bube, dar care niciodată nu chifteau a boală și nu ponorau costișa. Sub fiecare „bubă” a pământului își întindea nucul o rădăcină și-i sugea răul. Acum „Sutarul” le dezvelise pe toate și-i scosese nucului toate vinele, prin care circula puterea sa. Și stăteau acum vinele ude, tăiate în bucăți, lipsindu-l pe nuc de sprijin și puteri.

Nucul se poticni parcă de ceva și se lăsă puțin pe o parte. „Sutarul” îl luă în coarne și începu să-l împingă cu înverșunare. Nucul începu să tremure cu toate frunzele, în crengi i se simți o zvârcolire adâncă ca o ultimă sforțare cu care se opunea, apoi se auzi un trosnet, ca un oftat de moarte. Copacul se lăsă încetșor, cedând, dar și ținându-se să nu cadă dintr-odată, de parcă n-ar fi fost de demnitătea lui o așa moarte. Când i se rupse ultima rădăcină, nucul căzu cu coroana frântă. Se rostogoli cu toate brațele odată și, lungindu-se pe pământ, le ținea ridicate spre cer, de parcă mai cerea ajutor.

Dar „Sutarul” îl legă cu lanțuri și îl trase la vale.

... Peste un an, de dorul nucului, s-a dus și pământul la vale...

1983

a pus arma la umăr și a tras... Și, după ce a tras, a văzut cum a sărit o căprioară, ca un ied jucăuș, a sărit în sus, făcând un salt în aer, ca și cum s-ar fi îmbârzoiat să ia în coarne pe rivalul său. Și s-a lăsat în genunchi. Peste o clipă, s-a ridicat și a pașit încet, clătînându-se, ba într-o parte, ba în alta, și tot fluturând din cap, de parcă voia să-i spună cuiva că nu e bine ceea ce se întâmplă. Și, tot așa, veni până la vânător.

Ajunse în fața vânătorului și îl atinse cu botul. Îl privi o clipă. Își ridică apoi capul și-i puse vânătorului botul pe umăr. Și muri.

Vânătorului îi îngheță sângele în vine, rămase stană de piatră. Așa îl găsiră ceilalți vânători: cu căprioara care își lăsase botul pe umărul lui - pentru a-i povesti la ureche o taină mare...

Vânătorul își pierduse vocea și mințile. ... A fost dus la spital.

Desen: Cristina COVRIG

MOARTEA CĂPRIOAREI

Din cartea „Călătorii în jurul omului”
(Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova – 2004)

Nu avea patimă de vânător. L-a chemat într-o zi șeful în cabinet și i-a spus că trebuie să meargă la vânătoare.

- Dar nu sunt vânător! i-a răspuns el șefului.

Tot așa îl chemase șeful și mai înainte: ca să meargă la „aer curat”, ceea ce însemna să meargă la picnicuri organizate cu frigărui și băuturi spirtoase. „Nu-mi priește șaslăkul și băutura”, îi spusese atunci șefului. Dar acesta l-a avertizat: „Nu stimezi colectivul? Ignorezi colectivul?” Și n-a avut încotro bietul om, fiindcă era să rămână fără colectiv...

Și de data asta șeful i-a replicat:

- Dar colectivul se duce la vânătoare să se relaxeze!

Colectivul era el, șeful!

S-a dus la vânătoare. I-a dat șeful o armă și un loc de pândă.

Vânătoarea a început cu alai. Erau mai mulți la vânătoare: fiecare șef a venit cu subalternii săi. Se auzeau și gonașii, care au fost mobilizați din gospodăria locală. Aveau să se aleagă cu trofeuri bogate!

După vreo două ore de pândă, s-a arătat ceva din tufișul din față. De spaimă să nu vină mistrețul asupra lui, „vânătorul”

MUGURĂȘI

GÂNDURI DE PACE

Pășesc timidă și mai pură prin iarba întunecată.

A fost război... acum e pace, dar plânge lunca toată.

Privesc spre cer, văd nori cu gânduri răspiccate,

Pădurea geme, fum și gloanțele au fost atât de-aproape!

Acum e pace, dar tot ce-a fost n-o să mai fie,

Copiii fără mame, fără tați - un fir de păpădie...

Cu o durere-n suflet, cu-n gând de azi pe mâine,

Căci libertatea-i sfântă, iar pacea va rămâne!

Chiar visele urâte, avute într-o noapte,

Par simple și ușoare, pe lâng-a morții șoapte,

S-avem lumină-n suflet și pacea s-o păstrăm,

Că doar o scumpă țară-avem, iar noi - să rezistăm!

Adelina-Mihaela PANTILEI, elevă în clasa a VI-a „B” la Liceul Teoretic „Mircea Eliade”

or. Nisporeni

TU, UNA

Vocea ta îmi sună-n minte,
Ca glasul neuitat al unui înger
Care-mi lasă sufletul curat și liber.

Tu rămâi universul meu,
Raza veșnicului soare ce zâmbeste,
Când lumea-ntreagă mă iubeste -

Doar una tu mă ocolești...

Dorin BURUIANĂ, absolvent al Liceului Teoretic „I. Creangă” s. Rădoaia, r-nul Sângerei

NIMIC MAI SCUMP...

Nu e nimic mai scump pe lume decât pacea, când, bucuros și mulțumit de cele hărăzite de Dumnezeu, lași inima să cânte și să te îndrume a face pentru semeni numai lucruri bune. Pacea e o minune, e realitatea pe care copiii din generația mea o cunoaștem de la naștere și în care ne-ar plăcea să trăim mereu.

Cu toții suntem diferiți. Mic și mare, să prețuim timpul, clipă cu clipă, să nu-l irosim, căci el trece uluitor de repede. La fel, copilăria mea, dar și viața celor din preajmă. Și atunci de ce să trăim în dușmănie și în războaie?

Vreau ca locuitorii Terrei să știe: doar prin omenie și prietenie putem da vieții valoare. Discriminarea înseamnă: lacrimi, dramă și moarte. Omul se poate realiza într-un mod fericit prin fapte onorabile, în libertatea deplină a sufletului, cu speranță și din toată inima.

Patricia DRĂGAN, elevă în clasa a VI-a „B” la Liceul Teoretic „Mircea Eliade”

or. Nisporeni

Fila creștină
 pentru copii și adolescenți

Lasăți copilașii să vină la mine
 Marcu (10,14.)

VEȘTEA BUNĂ

Coordonator de pagină: Eudochia VERDES

„Povestea Paștelui este povestea minunatei ferestre a lui Dumnezeu dăruind o divină surpriză”.

(Carl Knudsen)

ÎNVIEREA PE ÎNȚELESUL COPIILOR

CE ÎNSEAMNĂ
 CUVÂNTUL „PAȘTE”?

Cuvântul *Paște* vine din limba ebraică și înseamnă *trece, trecere pe alături sau izbăvire de primejdie*. Din Vechiul Testament aflăm că Moise, după porunca lui Dumnezeu, a îndreptat „zece pedepse” asupra Egiptului, ca să-l facă pe faraon să elibereze poporul evreu din robie.

Paștele din Vechiul Testament a precedat Paștele nostru creștinesc, din Noul Testament. Precum atunci moartea a trecut pe alături de casele evreilor, iar ei au fost eliberați din robia egipteană și au primit pământul făgăduit, la fel și de Paștele creștinilor, Învierea Domnului Iisus, moartea veșnică a trecut pe alături de noi: Hristos Cel Înviat, eliberându-ne din robia diavolului, ne-a dat viață veșnică.

UNDE A FOST SĂRBĂTORIT
 PAȘTELE PRIMA DATĂ?

Pentru prima dată Paștele a fost sărbătorit în orașul Ierusalim. Aici s-a format prima comunitate creștină și a început vestirea Învierii lui Iisus Hristos în toată lumea.

DE CE ÎNVIEREA
 SE SĂRBĂTOREȘTE
 ÎN FIECARE AN ÎN ALTĂ ZI?

În Biserica Creștină Primară Sfintele Paști nu se sărbătorește peste tot în același timp. Neînțelegerile cu privire la sărbătorirea Sfințelor Paști au încetat numai după hotărârea Primului Sinod Ecumenic (din anul 325).

Conform acestei hotărâri, Învierea se sărbătorește în prima zi de duminică după luna plină de primăvară, care poate cădea în aceeași zi cu echinocțiul de primăvară sau imediat după acesta. Totuși, există și acum o diferență între ziua Paștelui la catolici și la ortodocși.

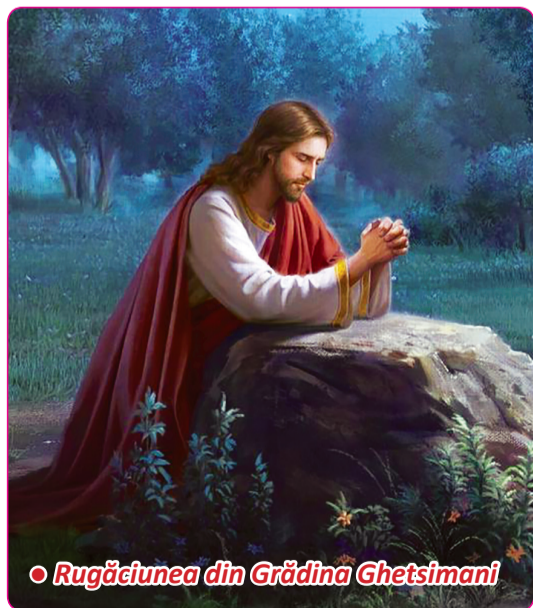
CUM SĂRBĂTORIM NOI, CA
 POPOR ORTODOX, ÎNVIEREA?

Bucuria Învierii este atât de mare, încât oamenii se salută cu „Hristos a înviat!” timp de 40 de zile, până la Înălțare. În calendar sunt trei zile de Paște, iar săptămâna care urmează după duminica Paștelui se numește „Săptămâna Luminață” – singura săptămână din an cu statut de sărbătoare timp de șapte zile consecutive.

De Paște familiile se adună la masă, petrec clipe fericite, consumă alimente gătite acasă, specifice sărbătorii.

Adevăratul spirit al Paștelui înseamnă iubire, bunătate, credință și speranță!

Cel mai iubit loc de rugăciune al lui Iisus

• Rugăciunea din Grădina Ghetsimani

La poalele Muntelui Măslinilor, pe o suprafață de circa 20 ha, plantată, în special, cu măslini, se află Grădina Ghetsimani (în ivrit, *presă de măslină*). Acesta a fost locul de rugăciune și liniște cel mai iubit de Domnul nostru Iisus Hristos. În Grădina Ghetsi-

mani se află patru locuri de închinare, cele mai importante pentru toată lumea creștină: Mormântul Maicii Domnului, Peștera Ghetsimani, Piatra Prinderii lui Iisus și Biserica Sfântului Arhidiacon Ștefan, ridicată în amintirea primului martir creștin.

Unul dintre cele mai vizitate este Mormântul Maicii Domnului, la care se ajunge coborând câteva zeci de trepte. Zilnic, preoții ortodocși oficiază aici Sf. Liturghie, după care urmează trei Liturghii simultane săvârșite de armeni, siro-iacobiti și copti în același timp, la trei altare diferite, în trei limbi diferite, dar în aceeași încăpere. Nu departe de Mormântul Maicii Domnului, se află Peștera Ghetsimani, care

se mai numește și Grota Trădării (deoarece Iisus a fost părăsit de ucenicii care adormiseră), locul unde s-a retras Iisus Hristos pentru rugăciune și unde a plâns cu lacrimi de sânge.

Actuala grădină este mult mai mică decât cea de altădată. În interior se păstrează până astăzi șapte măslini uitați de vreme, despre care se crede că erau când Iisus se ruga în noaptea prinderii și a judecării. Cel mai gros măslin măsoară opt metri în circumferință. Chiar dacă aceștia nu sunt copacii din acea vreme, cu siguranță, au crescut în coaja și din rădăcinile lor.

Ce liniște era odinioară în această tainică grădină, unde venea Domnul să se roage! În Joia Mare din Săptămâna Patimilor, Iisus s-a rugat pentru Sine, pentru Apostoli și pentru toți credincioșii, incluzând tot neamul omenesc. Învățăturile Sfinților Părinți spun că „Rugăciunea Mântuitorului Iisus din Grădina Ghetsimani” în acea noapte este cea mai tulburătoare din toate rugăciunile.

Sărbători creștine

5 mai – Învierea Domnului (Sfintele Paști)
 23 aprilie/06 mai – Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință
 21 mai/3 iunie – Sfinții mari Împărați Constantin și mama sa Elena.

Vasile VOICULESCU

ÎN GRĂDINA GHETSIMANI

Iisus lupta cu soarta și nu primea paharul...
 Căzut pe brânci în iarbă, se-mpotriva întruna.
 Curgeau sudori de sânge pe chipu-i alb ca varul
 Și-amarnica-i strigare stârnea în slăvi furtuna.

O mână ne-ndurată, șinând grozava cupă,
 Se cobora-mbiindu-l și i-o ducea la gură...
 Și-o sete uriașă sta sufletul să-i rupă...
 Dar nu voia s-atingă infama băătură.

În apa ei verzuie jucau sterlici de miere
 Și sub veninul groaznic simțea că e dulceată...
 Dar fălcile-nceștându-și, cu ultima putere
 Bătându-se cu moartea, uitase de viață!

Deasupra, fără tihnă, se frământau măslinii,
 Păreau că vor să fugă din loc, să nu-l mai vadă...
 Treceau bătăi de aripi prin vraștea grădinii
 Și ulii de seară dau roate după pradă.

Paștele în ochii copiilor

LUMINA DIN INIMI

• Participanții la Festivalul Cântecului Pascal „Pentru Tine, Doamne” din s. Bocancea, r-nul Sângerei

Anastasia MIHAILOV, clasa a III-a: „Sărbătoarea Învierii ne îndeamnă să fim mai buni, mai curați, mai iertători. Ea este plină de lumină și liniște sufletească”.

Loredana PRUTEANU, clasa a IV-a: „Pentru mine, Paștele, sărbătoarea Învierii Domnului, este cea mai frumoasă. Ea apropie întreaga familie, toți mergem la biserică să luăm Lumină. Când ciocnim ouăle, simt o iubire cum n-am simțit niciodată”.

Maria CONSTANTIN, clasa a III-a: „Paștele este una dintre sărbătorile mele preferate. În fiecare an încondeiez ouă cu bunica. Eu, mama și tata mergem de Paști la bise-

rică. Cel mai mult îmi place că în zilele acestei sărbători toată lumea este foarte bucurăoasă”.

Veronica LIA, clasa a IV-a: „Pentru mine, Paștele înseamnă Înviere, viață. În această zi, a înviat Hristos și a deschis ușile Raiului, pentru a-i lăsa pe oamenii buni să se ridice la ceruri. El a învins moartea”.

Daria MOCANCEA, clasa a III-a: „În ziua de Paști, toată lumea este fericită. Ne bucurăm cu toții că suntem uniți și sănătoși. Ne strângem din toate colțurile țării în jurul mesei, la bunici, și nu uităm niciodată aceste zile”.

Sursa: Ziarul „Lumina”

ANIVERSĂRI

**Vasile
ȘOIMARU
la 75 de ani**

**DESTIN FĂURIT PRIN
MUNCĂ ȘI DĂRUIRE**

Există o misterioasă și greu de explicat similitudine între om, numele pe care-l poartă și locul nașterii sale. În 1931, o echipă de studenți condusă de eminentul savant, filozof și estetician Dimitrie Gusti, membru al Academiei Române, pornește o cercetare sociologică a satelor din diferite zone ale României Mari. Sortii au căzut ca, în acest scop, din Basarabia să fie aleasă localitatea Cornova din județul Orhei, iar destinul a preferat ca tot aici să se nască, pe 30 aprilie 1949, un prunc, botezat Vasile, el fiind al cincilea copil din familia lui Alexei și a Ninei Șoimaru.

După năzbâțiile și jocurile copilăriei îi venise rândul să frecventeze școala și atunci prinse gustul de lectură, iar cartea care-l fascina de la prima pagină a fost romanul lui Mihail Sadoveanu „Neamul Șoimăreștilor”. Încă din acea perioadă îi încolțise în suflet ideea că ficțiunea artistică sadoveniană ar avea tangențe și cu familia sa. A purtat acest gând pe tot parcursul studiilor la școala din sat, apoi și la colegiul și facultatea din Chișinău.

Aprofundându-și cunoștințele în domeniul ales, la scurtă vreme, devine doctor în economie și este mult apreciat de savantul român Paul Bran, invitat să preia conducerea noii instituții de învățământ superior din Republica Moldova – Academia de Studii Economice. Având funcția de vicerector, Vasile Șoimaru îi este alături în munca de instituire și de administrare a procesului de studii. Paul Bran mărturisea în cadrul unei conferințe că „... fără dăruirea lui Vasile Șoimaru, dorința noastră de a realiza practic ASEM nu s-ar fi împlinit”. Între timp, își mai descoperă un talent, după ce se implică în acțiunile de fondare a formațiunii politice Partidul Forțelor Democratice, unde este ales vicepreședinte. Astfel, printre semnăturile deputaților care au votat independența Republicii Moldova față de imperiul sovietic în descompunere, se află și cea a lui Vasile Șoimaru. Apoi, în momentul în care era pasionat de studiul genealogic al familiei sale, generat de celebrul roman al lui Mihail Sadoveanu, e captivat de arta fotografiei. În consecință, susținut și de istoricul Alexandru Furtună, în 2003, publică un valoros volum, „Neamul Șoimăreștilor: 500 de ani de istorie”, frumos ilustrat cu fotografii realizate chiar de el.

În procesul de căutare a rădăcinilor sale și având la îndemână aparatul de fotografiat, parcurge cu propriul automobil peste 100 de mii de kilometri. Setea de frumos și ochiul său de șoim îl fac să adune pe pelicula de celuloid mii și zeci de mii de fotografii aureolate de talent artistic, iar după o selecție riguroasă a acestor imagini artistice, Vasile Șoimaru editează, în 2004, un splendid album de artă fotografică „Poeme în imagini”.

Iar, peste patru ani, vede lumina tiparului un impresionant și fundamental album monographic „Românii din jurul României în imagini”, în care sunt selectate și incluse 850 de fotografii, lucrarea având, în 2014, a doua ediție cu și mai multe imagini artistice.

Vasile Șoimaru a mai perseverat și în activitatea de editor și coordonator al mai multor volume dedicate unor personalități marcante ale culturii, științei și economiei române, precum „Cornova” de Dimitrie Gusti (reeditarea ediției din anul 1932, completată și actualizată) în 2000, „Născut în Cornova”, omagiu consăteanului său Paul Mihail, în 2006, „Cugetări” de Nicolae Iorga, în 2005, „Litanii pentru trei stări: poezie, teatru, traduceri” de Mircea Vulcănescu, în 2004, „O sută cinczeci și cinci de cărți într-o carte” de Zamfira Mihail, în 2010, și multe alte cărți.

În cadrul proiectului său editorial „Românii din jurul României” reușește să identifice importante surse de finanțare, coordonând și publicând multe alte lucrări. Printre ele se evidențiază colecția „100 de cărți despre Basarabia la 100 de ani de la Unire”, cu genericul „Basarabia – pământ românesc”, realizată împreună cu Mihai Tașcă, doctor în drept, care identificase în arhivele statului zeci și sute de cărți de istorie, lucrări interzise de regimul sovietic. Pe lângă această colecție mai sunt publicate multe monografii despre sate românești, volume de publicistică și de literatură, una dintre cele mai importante fiind antologia de texte comemorative „Cotul Donului 1942: eroism, jertfă, trădare” și altele.

Nu e de neglijat nici talentul de organizator și animator al mai multor conferințe despre importante personalități ale istoriei românești: Paul Bran, Dimitrie Gusti, Mircea Vulcănescu, Nicolae Iorga, Paul Mihail. Mai pot fi amintite și manifestările de comemorare ale unor evenimente de tristă amintire, precum ar fi foametea organizată din 1946-1947, deportările basarabenilor în GULAG-ul sovietic, jertfa celor peste 150 mii de ostași ai armatei române, ale căror oase zac în stepele Donului, în Caucazul de Nord și multe altele.

La cei 75 de ani ai săi, publicistul, omul politic și de cultură, talentatul realizator și promotor al artei fotografice, savantul și economistul Vasile Șoimaru demonstrează că în viață totul e posibil doar prin muncă, consecvență și dăruire absolută. Doar în acest mod omul își poate asigura realizarea unor scopuri și idealuri luate ca reper încă din copilărie și fragedă adolescență.

Nicolae RUSU

ANIVERSĂRI Sergiu AFANASIU - 50

Sergiu AFANASIU s-a născut la 18 ianuarie 1974, în comuna Trebujeni, raionul Orhei. Este membru al Uniunii Jurnaliștilor din Republica Moldova (din 1995), membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 2002), Președinte al Asociației Ziaristilor Liberi (din 2002). Încă pe când era elev, a debutat cu poezii în „Florile Dalbe”, revista care mai apoi l-a recomandat Fondului Copiilor din Moldova să-i sponsorizeze editarea primei sale cărți de versuri, autorul debutând la vârsta de 17 ani.

A scris și a publicat până în prezent mai mult de zece titluri de carte pentru copii, precum și numeroase articole în presă, administrând și ziarul „Tribuna copiilor” fondat de el.

Din 2014 activează în calitate de director-fondator la Școala-Grădiniță „Abeceluș” din Durllesti.

A fost decorat cu „Crucea Patriarhală”, cea mai înaltă distincție a Bisericii Ortodoxe Române.

Avionul de hârtie

**Mi-a fost prima jucărie.
El, pe aripile mici,
Ridica la cer furnici.
Eu, la sol aveam un rol:
Șef la ... „Turnul de control”!**

**Pe cărare, doi căluți
Mergeau tropa-trop, desculți.
Un cocor zise-ntr-o doară:
– Cred că n-au pantofi de vară!
Caii râd cât pot de tare:
Cine-ntreabă, sigur, are!**

**Pe-o cărare rotocoală
S-a pornit un melc la școală.
O albină îl oprește
Și, grăbită, îi vorbește:
– Intră-n casă și te-ncață!
– Nu știi, domnu? E vacanță!**

**O căsuță, lângă drum
O căsuță, lângă drum,
Dimineața scoate fum:
Puii de dragon, cumiți,
Se spală grăbiți pe dinți.
– Ce-i cu fumul de afară?
– Cu jărat fac gargară!**

**În grădină, un gânsac
Munca din greu, un pic posac...
Gâsca vine-n ajutor,
Cu o greblă cu motor.
Munca-i bucurie mare
Când ai unelte-ajutătoare!**

**Elefantul, la tot pasul
Pofticios, își bagă nasul
În nucile de cocos coapte,
Ca să bea cafea cu lapte.
Iar apoi, cu trompa-n cer,
Uite-l în bananier!
Eu nu-l supăr, nu-l alung,
Să nu-mi crească nasul lung!**

**Un copil vorbea cu-n ied
– Ești cam zbânțuit, cum văd...
Iedul zice: – Chiar nu știi?
Că și noi suntem copii!**

**Autograf
Să crești mare, bun și blând,
Să atingi cerul citind.
Copilul cel mai frumos
E deștept și curios!**

Din cartea pentru copii
„Avionul cu furnici”,
Editura „Abeceluș”,
Chișinău, 2024

Ilustrații: Radu DIORDIEV

Nr. 5 (135) **ÎnVaȚă**
Să Fii MARE
editie pentru
adolescenți
Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Siguranța on-line

CE ESTE CYBERBULLYING-UL?

Cyberbullying-ul înseamnă bullying prin folosirea tehnologiilor digitale. Se poate întâmpla pe rețelele de socializare, pe platformele de schimb de mesaje, platformele de jocuri și pe telefoanele mobile. Este vorba despre un comportament repetat cu scopul de a-i speria sau a-i umili pe cei vizați prin răspândirea minciunilor sau postarea de fotografii jenante ale acestora pe rețelele de socializare; transmiterea de mesaje supărătoare sau de amenințări pe platformele de schimb de mesaje; copierea identității unei persoane și transmiterea în numele acesteia de mesaje răuvoitoare altcuiva.

Agresiunea de tip bullying față-in-față și cea în mediul online se pot petrece concomitent. Dar cyberbullying lasă amprente digitale – înregistrări care se pot dovedi utile și care pot oferi probele necesare pentru a pune capăt agresiunii.

Toți prietenii glumesc între ei, dar, uneori, e greu să îți dai seama dacă cineva doar se amuză sau vrea să te rănească, mai ales în mediul online.

Dacă te simți ofensat sau crezi că ceilalți râd de tine și, în lipsa ta, atunci gluma a mers

prea departe. Dacă un coleg continuă să-și facă de cap și după ce l-ai rugat să înceteze, atunci ar putea fi vorba de bullying și trebuie să ceri ajutorul părinților, profesorilor.

Când agresiunea are loc online, poate atrage după sine atenția nedorită din partea multor persoane, inclusiv a necunoscuților. Oricum te-ar aborda aceștia, nu ești obligat să le răspunzi.

Cu toții merităm respect, atât în mediul online, cât și în viața reală. Și dacă, în caz

de asemenea agresiune, nu te simți în stare să vorbești cu o persoană cunoscută, caută un serviciu de asistență telefonică sau vorbește cu un consilier profesionist.

Pe o platformă socială poți bloca agresorul și îi poți raporta comportamentul în mod formal pe platforma administratorilor. Companiile de rețele de socializare au obligația de a le oferi un mediu sigur utilizatorilor lor.

Strângerea dovezilor, precum mesaje text și capturi de ecran ale postărilor de pe rețelele de socializare, poate fi utilă, pentru a arăta ce se întâmplă. Pașii prin care poți raporta acțiunile de bullying direct din Facebook sau Instagram sunt foarte simpli. Poți trimite echipei acestora un raport anonim referitor la o postare, comentariu sau o poveste publicată pe rețele. Aceste rapoarte sunt întotdeauna anonime.

Sursa: unicef.org

Secrete între fete

MACHIAJUL – PRO ȘI CONTRA

Multe fete încep să se machieze încă din adolescență, ceea ce, adesea, trezește nemulțumirea părinților sau a profesorilor cu viziuni conservatoare. Este totuși o problemă faptul că tinerele se machiază?

„Machiajul ne oferă posibilitatea de a ne corecta micile imperfecțiuni și, totodată, de a ne evidenția anumite trăsături. Machiajul poate oferi încredere în sine, curaj și atitudine îndrăzneță”. Aceasta este părerea adolescentelor din ziua de azi.

„Pentru mine make-up-ul este o artă. Consider ca ceva normal să merg la liceu machiată. Desigur, poți aplica un luciu de buze și un rimel, simplu și frumos. În afara orelor deja se admite și un machiaj mai colorat”, spune **Andreea Mutu**, elevă în clasa a VIII-a la Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din orașul Călărași.

Antonela Sorici, elevă în clasa a VIII-a la aceeași instituție, preferă doar rujul igienic și parfumul cu miros de prospețime. Consideră că, la vârsta ei, e prea devreme să se machieze atât la școală, cât și cu alte ocazii.

Specialiștii vorbesc despre pericolul pentru dezvoltarea emoțională a fetițelor. Unii psihologi sunt de părere că nu trebuie interzis copilului să experimenteze atunci când suntem convinși că nu este un risc pentru el.

În viața fiecărei fetițe, adolescente, la un moment dat, oricum apare această dorință de a încerca produse de machiaj, fie oă, ruj, fard, rimel. Unele fete se machiază din curiozitate, altele pentru că o văd machiată pe mama, sora mai mare sau chiar pe profesoara care este un model pentru ele.

„Deși la liceu machiajul nu este interzis, cred că fiecare face o alegere. Eu pot să-mi aplic doar un rimel și un luciu pal, natural. Nu-mi place machiajul strident, optez pe naturalețe”, spune **Denisa Volentir**, elevă în clasa a IX-a la Gimnaziul „Alexandru Lupașcu” din satul Volovița, r-nul Soroca.

Dragi adolescente, cu machiaj sau fără, sunteți frumoase, pentru că natura vă oferă tuturor un farmec deosebit, dar dacă doriți să vă machiați, alegeți un stil lejer, simplu și firesc pentru o vârstă fragedă.

Mens sana in corpore sano!

CUM SĂ NE DEZICEM DE FUMAT?

Se spune că e greu să te dezici de fumat. E o greșală. Dacă în cazul renunțării la morfina organismul opune rezistență și trebuie micșorată treptat doza, apoi la dezicerea de fumat organismul trece cu plăcere la ritmul normal de funcționare.

Atracția față de fumat ține de un stereotip, de un ritual specific. De multe ori pe zi, an de an, fumătorul întinde mâna spre țigară, o frământă, apropie de ea limbușoara portocalie a flăcării, simte mirosul, senzația fumului cald de tutun ce pătrunde în căile respiratorii.

Fiecare doritor de a scăpa de această deprindere tre-

buie să respecte patru condiții: să-și imagineze clar urmările fumatului pentru sănătate; să hotărască ferm pentru totdeauna să se dezică de țigări; să aleagă momentul potrivit, de exemplu, concediul sau vacanța; să-și găsească susținători.

De obicei, se recomandă să se înceteze fumatul deodată. În decurs de 8-10

zile se pot observa: indispoziție, neliniște, excitabilitate, insomnie, agitație. Toate acestea sunt însoțite de dorința insistentă de a fuma, care slăbește treptat, dar poate apărea din nou în situațiile de stres. Atunci e nevoie de voință nestrămutată: „Nu trebuie să fumez!”, „Nu voi fuma, oricât aș vrea!” etc.

În ultima vreme, medicii prescriu diferite pastile care normalizează somnul, scad nervozitatea și ajută organismul să reziste în această perioadă.

Pentru suprimarea dorinței

de a fuma se recomandă să se bea cu înghițituri mici un pahar de apă, suc ori ceai, sau să se mănânce ceva din fructe sau dulciuri. Această metodă de sustragere este fundamentată fiziologic.

În ceea ce privește tinerii, e mult mai important

ca ei să nu înceapă a fuma decât să încerce a scăpa de această deprindere periculoasă. O mare însemnătate are difuzarea informațiilor despre dauna fumatului.

Ion CUZUIOC, medic, Emi-
nent al Ocrotirii Sănătății

DATINA STRĂBUNĂ

Ediție de etnografie și folclor. Nr. 5 (97)

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

Promotori ai artei populare

„PĂNUȘIȚELE” CONTINUĂ TRADIȚIA

Elevii de la gimnaziul din s. Săseni, r-nul Călărași, au noroc de o profesoară deosebită la disciplina educație tehnologică, dna Larisa Cojocaru, care este și conducătoare a cercului de creație „Pănușițele”. În cadrul cercului, ei deprind meșteșuguri care au fost transmise din generație în generație. Atât fetele, cât și băieții învață broderia și mărgelitul, împletitul din fibre vegetale, mănuesc suveica la țesutul unui covor neted sau al unui covor în bumbi.

● Dna Larisa Cojocaru cu tinerele meșterite

Timp de peste 20 de ani, dna Larisa Cojocaru predă arta frumosului, moștenită din strămoși. Se bucură mult când copiii îndrăgesc meșteșugurile și confecționează diverse obiecte utile.

Alături de echipa fetițelor, aici îi găsim pe frații Alexandru și Iulian Voloșin, care frecventează cercul de doi ani. Ambii lucrează cu multă îndemânare: Alexandru țese un brâu, iar Iulian finisează un tablou cu mărgeluțe. Membrii cercului spun că astfel își dezvoltă îndemânarea și imaginația, învață să creeze ceva frumos, ceea ce le va prinde bine în viață.

Una dintre activitățile de bază este confecționarea obiectelor din fibre vegetale, nu în zadar cercul poartă denumirea de „Pănușițele”. Cele mai reușite lucrări din pănuși au fost expuse într-un mic muzeu al gimnaziului,

drumătoarea micilor meșteri și meșterite, împărtășește satisfacția succeselor obținute:

– Am fost invitați la Festivalul de Ceramică pentru Copii „Cocoșul de Hurez”, care a avut loc în județul Vâlcea, România. Juriul i-a laudat pe copiii noștri și ne-am întors acasă cu doi câștigători ai Premiului I. Olimpiada Internațională a meșteșugurilor pentru copii de la Sibiu ne-a adus alte

● Sărbătoarea Mărtisorului la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală

amenajat cu grijă de elevi și profesoara lor. Multe dintre acestea au fost premiate la concursuri naționale, dar și internaționale.

„Copiii ce fac parte din cercul de creație „Pănușițele” sunt mândria gimnaziului nostru”, spune dna Aliona Gancearuc, directorul acestei instituții din satul Săseni. Iar dna Larisa Cojocaru, în-

doă premii. Admirația tuturor a trezit-o covorul în bumbi țesut de un băiat, căruia i-a plăcut atât de mult meșteșugul țesutului, încât l-a deprins foarte ușor și a terminat covorul într-un timp record – două luni. Mă bucur mult că discipolii mei sunt talentați și vor transmite tradițiile și obiceiurile noastre mai departe.

D. RADU

Folclorul copiilor

JOC DE CUVINTE

Astă-vară, de Crăciun,
M-am suit într-un alun,
Să mănânc cireșe.
M-a văzut cel cu merele
Și mi-a zis să nu mănânc
perele,

Că-s ale lui perjele.
Nu l-am ascultat
Și el m-a lovit
Cu un putregai de piatră
Drept la ureche, sub călcâi.

● Sănduța GHIDU și Anastasia ARABADJI, eleve la Liceul Teoretic „Mihai Sadoveanu” din s. Giurgiulești, r-nul Cahul, au luat parte la concursul raional „Conița Smărăndița”. Anastasia s-a învrednicit de Premiul I, iar Sănduța a câștigat titlul „Simpatia Juriului”.

Calendar popular

MAI – FLORAR

În tradiția românească, luna mai se numește **florar**/ **frunzar** sau **luna ierburilor**. Este perioada din an în care totul prinde culoare, înverzește și înflorește, așa cum spune și o cunoscută zicere populară – „Mai e rai”.

Cunoscută drept și **luna florilor**, luna mai transformă câmpurile și grădinile în adevărate oaze de frumusețe și culoare, rupte parcă din basme.

Jocuri de pe când bunicii erau mici

COPILĂRIE-PĂPĂDIE

Astăzi copiii petrec tot mai mult timp în fața smartphone-urilor, laptopurilor, tabletelor și trăiesc în lumea virtuală. Haideti să ne teleportăm în vremea copilăriei părinților noștri dragi, a bunicii iubite – și să vedem cum se jucau copiii pe când nu existau telefoane mobile și internet.

Vă amintiți de scenele venite comune pentru mulți copii: furatul de cireșe, de-a v-ați ascunselea, la scădat? Acestea nu sunt doar poveștile lui Creangă, este realitatea trăită odinioară de bunicii și părinții noștri. Poate că au avut o copilărie mai săracă din punct de vedere financiar, dar mult mai veselă și bogată în evenimente. Facem o excursie?

larna începea cu jocuri. Copiii se băteau cu bulgări de zăpadă, făceau omuleți de nea, care de care mai amuzanți și, desigur, o părtie de săniuș. După școală, se adunau cu toată mahalaua la cel mai apropiat derdeluș, unde se dădeau cu sania până târziu. Și nu conta că aveau cizmele ude și mănușile înghețate pe mâini – erau fericiți. Urma Crăciunul cu colinde și colaci adunați pe toiaș, copturi și dulciuri împărțite egal. Nu mai puțin așteptată era și împărțirea banilor, din care copiii își cumpărau, mai ales, creioane. Erau o mare bogăție.

Primăvara venea cu plimbările la pădure după brebenei, viorele, toporași și verdețuri. Mama își amintește de gustul deosebit al salatelor din leurdă, măcriș, urzici ș.a. Ce frumoase erau coronițele împletite din păpădie sau flori de Nu-mă-uita, care rămăneau pentru mult timp în casa bunicii!

Vara era cea mai frumoasă perioadă, pentru că nu aveau teme de făcut. Totuși, pe atunci, copiii citeau cărți luate de la bibliotecă. Cărți adevărate, nu digitale. Mama povestește cu nostalgie despre întâlnirile de seară cu copiii din mahală. După ce aduceau vacile de la cireadă, se cățarau în vreun agud ori cireș, apoi se jucau până târziu de-a spionii, în nopțile cu lună plină. Luna era aliatul lor în acele vremuri, pentru că nu exista iluminare stradală. Și nu era duminică în care să nu meargă la iaz cu familia și prietenii. Se scăldau în apa caldă până li se făcea foame. Iar în drum spre casă încercau la miez nucele din toți copacii

de pe marginea drumului, așa încât ajungeau acasă cu palmele mai cafenii decât prispa casei.

Toamna aducea multe responsabilități, pentru că rodul ogoarelor îi hrănea pe toți în perioada următoare. Copiii mergeau cu bucurie, împreună cu cei mari, la strânsul roadei. Se simțeau importanți culegând mere, struguri, roșii. La amiază, așteptau prânzul pe care îl aduceau pe deal bucătăresele de la ospătăria din sat. Nu putea fi mâncare mai gustoasă!

În ziua de azi, nu mai uimești vreun copil cu asemenea lucruri. Creioane găsești peste tot, în locul cărților sunt filmulețele care te învață ce și cum să faci, iar în loc de prânzul de pe deal copiii preferă mâncarea fast-food. Ce i-am putea propune tinerei generații pentru a-și face copilăria mai frumoasă?

Haideti să începem cu cel mai simplu lucru – plimbările în aer liber. Să facem cât mai multe ieșiri în natură împreună cu maturii și să-i îndemnăm să ne spună povești reale din copilăria lor. Celor mici le place să deseneze pe asfalt, deci trebuie încurajați! Și jocurile de-a v-ați ascunselea le sunt pe plac, dacă nu au telefonul lângă ei. La fel, pot să admire florile ori să asculte cântecul păsărilor, încercând să ghicească numele acestora. Trebuie să cunoaștem și să învățăm a iubi natura în toată frumusețea ei. Natura e locul în care aflăm liniștea și ne regăsim pe noi înșine.

Felicia VATAMANESCU,
elevă în clasa a VIII-a la Gimnaziul „Constantin Tănase”,
profesoară Angela Nicolau
s. Nemțeni, r-nul Hâncești

Festivalul de Literatură pentru Copii și Tineret „Dimineața cuvintelor”

După cum v-am informat în numărul precedent al revistei săptămânale „Florile Dalbe” (nr.15-16 din 25.04.2024, pag.2), în zilele de 2-3 aprilie, la București, a avut loc primul Festival de Literatură pentru Copii și Tineret „DIMINEAȚA CUVINTELOR”, la care au fost invitați să participe și câțiva scriitori de la Chișinău și Cernăuți. I-am rugat pe unii dintre ei să-și expună impresiile despre acest remarcabil eveniment literar.

Arcadie SUCEVEANU: „A fost un adevărat eveniment al comuniunii și solidarității literare”

Festivalul a fost una dintre cele mai frumoase emoții de primăvară pe care le-am trăit împreună – scriitorii pentru copii aflați în mai multe arealuri ale limbii române, redactori-șefi ai unor reviste pentru copii și tineret, cadre didactice și elevi de la mai multe școli din România. A fost un adevărat eveniment al comuniunii și solidarității literare, la care au participat peste 30 de scriitori, și la care, lucru extrem de important, a fost lansată o nouă revistă pentru toți copiii români, „Dimineața cuvintelor”.

Am trăit două zile pline, aflate sub semnul dialogului și comunicării, am putut discuta mai pe larg despre problemele și preocupările autorilor de carte pentru copii, despre activitatea revistelor adresate copiilor și tinerilor cititori, ne-am prezentat cu recitaluri în fața elevilor din București și dintr-o comună din apropierea capitalei, Chiajna.

Aceste activități ne-au convins, încă o dată, că astăzi suntem obligați cu toții – scriitorii, educatorii, editorii sau angajații ministerelor – să căutăm noi modalități de a crea și de a promova valorile literare, de a reabilita cartea și lectura, ținând cont de faptul că lumea în care trăim este aceeași și totuși alta, în continuă schimbare. Or, trăim timpuri complicate, când cartea, inclusiv cea destinată micilor cititori, este tot mai curată de Internet, de telefonie mobilă și TV, de întregul arsenal al culturii mediatic.

Profit de acest prilej pe care ni-l oferă „Florile Dalbe” pentru a felicita, încă o dată, Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Literatură Copii și Tineret, Ministerul Culturii, pe dl Petre Crăciun, Președintele acestei Filiale, care, cu mîlgă și eleganță, au reușit să organizeze un impunător for al cărții pentru copii.

Ion ANTON: „Surprinzător: un copil declarat Ambasador al revistei «Dimineața cuvintelor»”

E vorba de un veritabil wunderkind care, la vârsta fragedă de numai șapte ani, a câștigat premiul și trofeul concursului „Români au talent”. Ați ghicit: este chiar el, Rareș Prisăcariu, copilul-minune, acel care ne-a uimit prin recităriile din creația lui Mihai Eminescu și Grigore Vieru, prin monologurile sale pline de înțelepciune și lecțiile sincere de patriotism oferite atât nouă, maturilor, cât și celor de-o vârstă cu el. După cum s-a destăinuit revistei „Dimineața cuvintelor”, Rareș visează să îmbrățișeze pe viitor profesia de „actor popular, național și internațional”. El participă activ la evenimente culturale de excepție, îi place să se afle în mediul oamenilor de cultură, mai ales printre scriitori.

Familia sa, de dragul băiatului, s-a mutat cu traiul de la Botoșani la București, anume

pentru ca el să fie cât mai aproape de centrul vieții culturale românești. Fiind elev în clasa a II-a la Gimnaziul „Ion Heliade Rădulescu”, Rareș, la ai săi opt ani, acordă o atenție deosebită orelor școlare, dar se străduiește să onoreze și evenimentele culturale la care e foarte solicitat de diferite personalități și instituții.

Rareș Prisăcariu a acceptat cu plăcere să devină *Ambasadorul revistei „Dimineața cuvintelor”*, titlu conferit la inaugurarea Festivalului de Literatură pentru Copii și Tineret.

Din acea zi, lumea literară i se adresează cu diplomaticele cuvinte „Exceleța Voastră”. Această adresare am pus-o și eu în capul unui autograf scris pe volumul meu „DE CE? Enciclopedie pentru fete și băieți curioși”. Rareș a strâns cu drag cartea la piept, exclamând: „E tocmai ceea ce-mi trebuie! Mulțumesc.”

• Scriitorul Ion ANTON înmânează enciclopedia sa „DE CE?” copilului-minune Rareș Prisăcariu

Titus ȘTIRBU: „Am avut parte de două zile de discuții despre necesitatea culturii cititului...”

Bravo scriitorilor Petre Crăciun și Sergiu Afanasiu, care au găsit posibilitate și timp pentru a aduna grămăjoară la acest minunat Festival „Dimineața cuvintelor”, la București, poezii și prozatorii care scriu cărți pentru copii și tineret.

Am avut parte de două zile de discuții despre cărțile scriitorilor de pe ambele maluri ale Prutului, din Ucraina și Canada, despre imperativul culturii cititului. Discuții foarte necesare azi, deoarece critica literară neglijează într-un fel cărțile destinate copiilor.

Alături de multe alte personalități, la Festival a fost prezent și cunoscutul elev din Botoșani

Rareș Prisăcariu. El și-a văzut chipul pe coperta proaspetei mele cărți „Isprăvile Iepurașului Mi-ac-Miac”, și mi-a mulțumit. Tot pe copertă sunt și cuvintele lui: „Am citit peste două sute de cărți (la cei opt ani!). Foarte important este cititul cărților: Cititul te face din ce în ce mai înțelept”.

Mă adresez și eu fiecăruia dintre voi, copii, cu următorul sfat:

*Găsește timp ca să citești o carte,
Ea din dulceața limbii îți împarte.
O carte e ca hrinca cea de pâine,
Citește-o azi și n-o lăsa pe mâine.*

• Portret colectiv: Varujan Vosganian, Președinte interimar al USR, și scriitorii din Moldova cu un grup de participanți la Festival

Iulian FILIP: „Festivalul a devenit veriga din centru”

Între festivalurile cărțurărești e pentru întâia oară când un Festival e consacrat literaturii pentru copii, iar rațiunea organizării lui e lansată chiar din centru, din București, unde fenomenul literatură pentru copii era contestat (până odinioară) chiar de administrația USR. În deschiderea Festivalului „Dimineața cuvintelor” era preconizată prezența președintelui USR Nicolae Manolescu – nuanță dramatică anulată de trecerea criticului la cele venice... Alegerea noului președinte al scriitorilor români sper să țină cont și de receptivitatea eventualului candidat la întreaga complexitate a procesului literar românesc, în care harta literaturii române nu se crampează pe făcătura politică/istorică a frontierelor interne între noi și noi. Scriitorii ar putea să anticipeze reparațiile istorice așteptate de generații de

români și să realizeze normalitatea/unitatea, inclusiv ori îndeosebi prin evenimente de asemenea calibru.

Am salutat (re?)animarea Filialei Literaturii pentru Copii în structura USR și semnalul neordinar – un Festival, în cadrul căruia s-a lansat și primul număr al noii reviste „Dimineața cuvintelor”, iar cei 30 de scriitori invitați veneau din patru adrese: România, Republica Moldova, Ucraina (Bucovina) și... diaspora (Canada). E vectorul limpede de consolidare – nu doar a scriitorilor români pentru copii – a tuturor instituțiilor responsabile de educație, ca această verigă esențială, din dimensiunea copilăriei, să întregască salba evenimentelor cărțurărești cu rezonanță benefică în toate adresele cu copiii noștri.

Ianoș ȚURCANU: „Eveniment ca un poem al inimii...”

Este greu, dacă nu cumva imposibil, ca să redai în câteva propoziții importanța și valoarea Festivalului de Literatură pentru Copii și Tineret „DIMINEAȚA CUVINTELOR”, care s-a desfășurat la început de aprilie la București (de Ziua Internațională a Cărții pentru Copii și – coincidență fericită! – ziua în care s-a născut Hans Christian Andersen).

Echipa de scriitori de la Chișinău a ajuns la concluzia că Festivalul a fost ca un poem al

inimii, având un colorit specific, pornit cu iz de primăvară romantică spre micul/marele cititor, pecetluind sărutul frumuseții/dimineții, ca un fagure de miere, pe buzele și sufletul participanților.

Uniunea magică dintre poezie și proză, autori și cititori, relatări și întâlniri a transmis tuturor splendoarea Universului Literaturii pentru Copii.

Cu adevărat, cartea preface întunericul în lumină și transformă pustiul într-o grădină.

Nicolae ȘAPCĂ (Cernăuți, Ucraina): „La „masa rotundă” s-au întâlnit revistele pentru copii și tineret”

Mulți din generația mea mai țin încă minte că, fiind școlari, noi nu am avut o revistă în limba maternă care să fi fost editată la Cernăuți. Aveam însă parte de cele editate la Chișinău, care pe atunci ajungeau la noi fără niciun obstacol. Și, neavând la acea vreme (anii '70-'80 ai sec. trecut) telefoane și tablete, pe bune ne bucuram de revistele și ziarele care ne veneau acasă sau în clasă. Și acea de care aveam parte cel mai mult era actuala revistă „Florile Dalbe”, de 30 de ani condusă cu dibăcie de scriitorul Ion Anton. Să menții o revistă atâtă vreme nu e ușor, maestrul însă o face cu sârguință.

Am convenit că în acest an „Florile Dalbe” va fi oaspete în paginile „Recreației Mari”, ca și „Dimineața cuvintelor”, noua revis-

tă cultural-educativă pentru copii și tineret, fondată de Filiala București de Literatură pentru Copii și Tineret a Uniunii Scriitorilor din România. Școlarii români din Ucraina merită să cunoască revistele semenilor lor din Moldova și România. Și noi le vom propune acestor reviste câte ceva literatură din regiunea Cernăuți.

Alături de domnia sa, Petre Crăciun, președintele filialei și directorul revistei „Dimineața cuvintelor”, și noi, oaspeții din Moldova și Bucovina, cât și, prin legătură zoom, scriitoarea Liuba Sârbu din Canada, redactorul-fondator al revistei „Pici voinici”, am prezentat revistele pe care le administram. A urmat schimbul de cărți, autografe, opinii etc.

• Echipa redactorilor-șefi care și-au prezentat revistele la festival

IN MEMORIAM Efim TARLAPAN – 80

Efim TARLAPAN s-a născut la 17 mai 1944 în satul Măgurele, Ungheni, și a decedat la 8 decembrie 2015 la Chișinău. A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Filologie, secția de ziaristică (1962-1970). A urmat cursurile superioare la Institutul de Literatură „M. Gorki” din Moscova (1985-1987). A fost scriitor, poet umorist, satiric și epigramist. A activat la ziarul „Viața satului”, la postul de radio republican, la Editura „Lumina” și la săptămânalul „Literatura și arta”.

Debutul editorial – plache-

ta „Scuzați pentru deranj”, 1974. A scris parodii, fabule, epigrame, rondeluri și aforisme, pe care, în anii 1974-2013, le-a publicat în volumele: *Tatuaje, Revers, Acarnața, Zâmbete cu supliment, Asta-i situația, Cartușiera, Dioptrii pentru ochelarii de cai, Coloana nătângilor, Deșertul din clepsidră, Zâmbete pentru export, Eseuri tragi-comice, Bezna n-are orizont, Lumina umbrei mele* ș.a.

Cărți pentru copii (1981-2013): *Lănțisorul cu cheițe, Clape, Termometru, Stați jos, copiii!, Bobocelul, Ghicitori și epigrame școlare, Alfabetul – ghicitoare, Un melc la fotbal, A doua pază de răs, Aerul de-acasă* ș.a. Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova și al Uniunii Scriitorilor din România; membru de onoare al Uniunii Epigramiștilor din România. Deținător al titlului onorific de „Maestru al literaturii” și al „Ordinului de Onoare”. Cetățean de onoare al Municipiului Cluj-Napoca. Laureat a peste 50 de festivaluri și concursuri de poezie satirico-umoristică din Moldova și România.

Debut la „F.D.”

CE CAUȚI, OMULE, PRIN LUME?

*Ce cauți, omule, prin lume?
Pe care cai ai rătăcit?
Tot grăbind spre cele bune,
Ai ajuns nefericit.*

*Smereste-te aici și-acum,
Cât ai motive de-a tăcea.
De nu-l vei lăuda pe Domnul,
Zadarnică ți-e gura ta!*

LEAC PENTRU SUFLET

*Caut un leac pentru suflet,
Însă nu-l pot găsi.
Știu bine cum să mă supăr,
Dar nu mă pot smeri.*

*Cunosc ce se petrece în lume,
Dar ce va fi în viitor?
Când azi multe nu-s bune, –
Cine va fi învingător?...*

*Chiar dacă trăiesc în palate
Și am bunuri fel de fel,
Degeaba mă mândresc cu toate,
Dacă-s fără de Dumnezeu.*

*Știu, sunt din viță bună,
Însă, din tot ce-i pământesc,
Zadarnice-s multe, când mă rup
De turma Tatălui Ceresc.*

CE-ȚI ESTE SCRIS

*Felurită, exact ca sufletul meu –
E viața – un ceva cunoscut.
Fluturii încă zboară mereu,
Deși aripile demult le-au căzut.*

*Dragostea nu-i curcubeu,
Nu-i nici măcar culoare.
Te doare când te rănesc eu? –
Alții te vor răni și mai tare!*

*Tu crezi în vise? Las-o baltă!
Viața e mult mai mult decât vis.
Pata de culoare rămâne tot pată,
Nu schimbă ce-ți este scris...*

Maria CURECHERU, elevă la Liceul Teoretic „Grigore Grigoriu”, cu clase de profil Muzică și Arte Plastice, Mănăstirea „Marta și Maria” r-nul Căușeni

RĂȚELE

*Rățele, pe râu, nu tac –
Țipă-ntruna: „Mac! Vrem mac!”*

*În străfund, zice-un șalău
Către pușorul său:*

*„Dragul tatei, te păzește –
Mac în limba lor e ... pește!”*

UN MELC LA FOTBAL

*Melcul, plin de importanță,
Stă un pic mai la distanță:
Teamă i-i de mingea noastră –
Dacă-i sparge vreo fereastră?...*

COCORUL

*A venit direct din smârc
La directorul de circ:*

*– Vreau să fiu artist aici,
– Să-i distrez pe găgălici!*

*– Și ce poți, mărit cocor?
– Pot să stau într-un picior...*

GÂȘTELE SĂLBATICE

*– Gâște, gâște, vreți mâncare:
Grăușor și grăuncioare?
Nu-mi răspundeți „Ga!” De ce?
– Noi suntem sălbatice.
Prin urmare, cât trăim,
Singurele ne hrănim...*

BALONUL

*Un balon, bătut de Nae,
Peste-un cui din gard a dat
Și-acum suflă, ușurat:
Am scăpat – pfu-u! – de bătaie...*

LA ȚARĂ

*La bunica mea, la țară,
Stăm la masa cea de seară;
Flămânzită, o furnică
S-a oprit lângă bunică:
– Pot să vin și eu la cină?*

– Spală-te pe mâini și vină!...

VRĂBIUȚA

*Vrăbiuța a mâncat
Înghețată. Ce păcat!
Gâțișorul i s-a mflat –
Parcă-i torbă cu păsat.
„Vrăbiuță, eu îi zic,
Ia mai fă: „Cirip! cirip!”
Ea s-a mflat în pene-un pic
Și-a făcut: „Ș-ș-orric... Ș-ș-orric...”*

FURCULIȚA

*– Hai la pus fân-u-n căpiță!
– Stai să iau o furculiță.
– Hai că-i vremea de mâncare!
– Stai să iau furca cea mare!...*

ACCIDENT

*De ce șchioapătă cocoșul?
A trecut strada la roșu...*

DORINȚĂ

*Vulpea către Vulpișor,
Puiul ei cel mărișor:*

*Puiul mamei, pui isteț,
La ce școală-ai vrea să-nveți?*

*La o școală fără Căini,
Într-o clasă cu Găini...*

CIUPERCUȚA

*– Ciupercuță! Strigă-n cor
Niște melci, vii la plimbare?
– Aș veni, dar, din născare,
Eu am numai un picior...*

GREIERAȘUL ȘI FURNICA

*La Furnica cea vestită,
Harnică, dar și zgârcită,
Vine-un greieraș milog:
Ai bucate? Dă-mi, te rog...
Cum să nu, că am de toate!
Și-i dă ... Cartea de bucate.*

CAZ

*Un Melc mare și-un Melc mic
Merg și merg către-un bunic,
Tot pe drum, pe drum, pe drum,
Când, deodată: z-u-um! z-u-um!
z-u-um!*

*Trece glonț, din zare-n zare,
O Albină lucrătoare.
Melcul mic e uluit:
– Ce-a fost, bade? Ce-a vuit?
Melcul mare, -un pic ironic:
– A trecut... un supersonic.*

PRIMA ZI DE ȘCOALĂ

*Sună clopoțeii
ca frunzișu-n plopi,
Prima zi de școală
e și la Ciclopi...
Cu elev ce merge
azi-n clasa-ntâia,
Mândră de aceasta,
mama Ciclopia
Își încurajează
piciul bazaochi:
„Cine-nvață carte,
are încă-un ochi...”*

MOZAIK

Ediție pentru curioși. Nr. 5 (127)

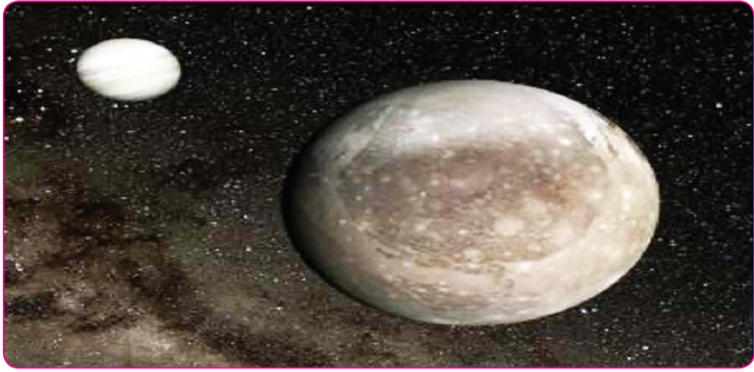
Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Corpuri cerești

VIAȚA POSIBILĂ PE O LUNĂ A LUI JUPITER

Este vorba despre Europa, care produce 1.000 de tone de oxigen la fiecare 24 de ore. NASA a anunțat recent că oxigenul generat de acest satelit este suficient pentru a ține în viață un milion de oameni timp de o zi. Sursa: adevarul.ro

Totuși, noile estimări, făcute publice în revista *Nature Astronomy*, nu sunt menite a stabili câți oameni ar putea locui pe luna lui Jupiter, ci doar îi ajută pe cercetători să își dea seama dacă Europa poate sau nu a găzdui viața.

„Credem că Europa este singurul loc în care se poate căuta viață dincolo de Pământ”, a spus Curt Niebur, cercetător principal al NASA pentru explorarea planetelor îndepărtate, care nu a fost implicat în acest studiu.

În cazul în care ar exista forme de viață pe Europa, acestea ar putea arăta ca niște microbi sau poate ca ceva mai complex, susține NASA. Totuși, nu ar fi

vizibile de la suprafață, deoarece Europa arată din exterior ca un deșert înghețat.

Cel mai probabil, acestea ar exista în imensul ocean subteran al satelitului, care ar putea conține o cantitate de apă de două ori mai mare decât cea de pe Pământ.

Deși apa este un element esențial pentru viață, nu este singurul. Există și o serie de alte elemente chimice pe care oamenii de știință le caută, oxigenul fiind unul dintre ele.

În prezent, sonda spațială *Juno* a NASA, care orbitează în jurul lui Jupiter și al sateliților săi, a realizat cea mai corectă estimare de până acum

a cantității de oxigen produsă de Europa. Se pare că este mult mai mică decât se credea.

Cea mai recentă estimare, de 1.000 de tone de oxigen la fiecare 24 de ore, este de peste 86 de ori mai mică decât estimările anterioare. Iar aceste noi informații ar putea pune sub semnul întrebării posibilitatea ca Europa să fie locuibilă.

Producția de oxigen este foarte diferită pe Europa față de cea de pe Pământ. În timp ce, în cazul Terrei, oxigenul e produs în procesul fotosintezei, în cazul Europei, acesta provine de la planeta-mamă Jupiter.

Jupiter emite radiații puternice care învalui Europa cu particule de mare energie. Aceste particule interacționează apoi cu apa înghețată de la suprafața satelitului.

Interacțiunea separă moleculele de H₂O în hidrogen și oxigen. Principala întrebare este: unde se duce oxigenul? O parte din el poate rămâne blocat în gheață, o parte poate ajunge în spațiu, iar o altă parte – în oceanul ascuns al Europei.

Descoperiri

STEGOZAUURUL - UN VEGETARIAN

Stegozaurul aparține unei familii de dinozauri cu „armură” protectoare dură ce a trăit cu 170 de milioane de ani în urmă. Se presupune că, în ciuda înfățișării sale înspăimântătoare, stegozaurul era un vegetarian pașnic. Probabil, prefera să trăiască în grup, în siguranță. Sursa: descopera.org

Stegozaurul era foarte ușor de recunoscut datorită plăcilor osoase dispuse pe spate.

Aceste creste situate în două rânduri au stat la baza multor teorii. Majoritatea paleontologilor sunt de părere că erau acoperite de un strat cornos, făcând astfel

parte din arsenalul defensiv al animalului. Alții consideră că stegozaurul își folosea plăcile pentru a-și regla temperatura corporală.

Având o piele bogat vascularizată, animalul se întorcea spre soare, sângele i se încălzea și circula prin tot corpul, reglându-i temperatura. Când se ascundea de soare, stegozaurul putea să se răcoască.

Acest dinozaur a trăit acum 170 de milioane de ani, pe teritoriul Americii de Nord. Pe atunci clima era caldă,

aproape tropicală, lucru ideal pentru un vegetarian. Fosile petrificate ale animalului au fost găsite pe teritoriul statelor Colorado, Utah și Wyoming. Alți membrii ai familiei stegozaurilor au viețuit pe alte continente: în Europa, Asia de Est și Africa de Est.

Fiind vegetarieni pașnici, probabil erau frecvent victime ale dinozaurilor carnivori mai mari. Se mișcau greoi, din cauza greutatei imense. În caz de pericol se apărau cu coada spinoasă, lovindu-și inamicii.

Cu toate că stegozaurul a trăit în epoca de vârf a dinozaurilor, se pare că a existat pentru puțin timp, deoarece rămășițele sale au fost descoperite într-un strat subțire de pământ.

Întâmplări ciudate în cosmos

CUTREMURUL STELAR

O echipă internațională de cercetători, care utilizează *Very Large Telescope (VLT)*, a făcut o descoperire revoluționară. Aceștia au observat cel mai mic cutremur înregistrat vreodată într-o stea, numită *Epsilon Indi*, aflată la 12 ani-lumină distanță. Sursa: incredibilia.ro

Acest cutremur, cunoscut ca oscilație stelară, oferă informații valoroase despre funcționarea interioară a stelelor, similară cu modul în care cutremurele de pe Pământ dezvăluie detalii despre interiorul planetei noastre.

Studiul acestor oscilații stelare, ce țin de astero-seismologie, îi ajută pe oamenii de știință să obțină date despre temperatura, densitatea, compoziția și proprietățile de rotație ale unei stele.

Datorită unei tehnologii avansate, echipa a măsurat oscilațiile stelei, dezvăluind noi informații despre *Epsilon Indi*, cea mai mică și cea mai rece stea observată vreodată cu o astfel de activitate seismică.

Stelele pitice portocalii sunt importante în căutarea de planete locuibile datorită caracteristicilor lor, inclusiv a duratei de viață prelungite și a emisiilor de radiații mai puțin dăunătoare. Aceste stele facilitează detectarea planetelor

care trec prin fața lor, ceea ce le face ținte-cheie în căutarea vieții extraterestre.

Cu toate acestea, există discrepanțe între predicțiile teoretice și observațiile reale ale acestor stele, ceea ce afectează căutarea de planete în jurul lor.

Privind în viitor, misiunea *PLATO* a Agenției Spațiale Europene, care va fi lansată în 2026, va explora oscilațiile din stelele pitice portocalii, oferind noi perspective, și, posibil, descoperind noi lumi dincolo de sistemul nostru solar.

Această descoperire interesantă deschide noi oportunități de explorare științifică în domeniul astrofizicii observaționale.

Invenții

ENERGIA ALBASTRĂ A OCEANELOR

Oamenii de știință au făcut progrese în dezvoltarea unui dispozitiv mai eficient pentru a exploata energia valurilor oceanice. Acest nou dispozitiv, cunoscut sub numele de nanogenerator triboelectric lichid-solid (TENG), este conceput pentru a transforma energia mecanică a apei în mișcare în energie electrică. Sursa: incredibilia.ro

Prin re poziționarea strategică a electrodului de captare a energiei în cadrul dispozitivului, cercetătorii au reușit să crească semnificativ capacitatea acestuia de captare a energiei. Cercetătorii au efectuat experimente folosind tuburi din plastic transparent pentru a crea două versiuni ale TENG.

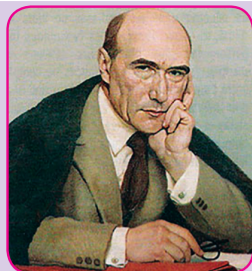
În primul dispozitiv, electrodul din folie de cupru a fost plasat în centrul tubului, urmând designul tradițional. În noul model, electrodul a fost plasat la un capăt al tubului, unde apa lovește cu cea mai mare forță. Când apa se mișcă înainte și înapoi în interiorul tuburilor, frecarea dintre apă și electrozi generează curenți electrici.

Această optimizare a arătat o creștere de 2,4 ori a conversiei energiei meca-

nice în curent electric în comparație cu designul convențional. În cadrul unei demonstrații practice, noul TENG a alimentat cu succes o serie de 35 de LED-uri, pe măsură ce apa intra și ieșea din secțiunea tubului acoperită de electrod.

Invenția reprezintă un pas promițător către o captare mai eficientă a energiei valurilor, deschizând noi posibilități pentru aplicații precum semnalizarea *wireless* subacvatică. Astfel omenirea face încă un pas spre valorificarea energiei albastre a valurilor oceanice.

André (Paul Guillaume) Gide (n. 22 noiembrie 1869, Paris – d. 19 februarie 1951, Paris) a fost un scriitor, umanist și eseist francez, laureat al Premiului Nobel pentru literatură în anul 1947.

Motivația Juriului Nobel: „*Pentru scrierile sale pline de înțelegere și semnificative din punct de vedere artistic, în care problemele și condiția omului au fost înfățișate cu o cutezătoare dragoste de adevăr și o subtilă intuiție psihologică*”.

Gide a militat pentru cunoașterea de sine și sinceritate, iar această credință a fost îmbogățită de umanismul său și de apelul continuu la toleranță pe care l-a susținut prin intermediul întregii sale opere. Deși nu a fost o figură literară lipsită de controverse în plan biografic, Gide e considerat un spirit revoluționar, care a sprijinit deschis calea libertății individuale și a sfidat principiile moralității înguste, mic-burgeze.

Încă înainte de moartea sa, a fost recunoscut în unanimitate drept un umanist și un moralist în descendența vechii tradiții a moralistilor francezi din secolul al XVII-lea. Caracterul nobil, puritatea și înălțimea stilului său i-au asigurat un loc în Panteonul literaturii franceze, dar și universale din toate timpurile.

Pe vremea mea, adică pe vremea când eram tânăr, altfel stăteau lucrurile. N-am fi descoperit asemenea plecări simulate, asemenea reveniri și întoarceri neașteptate ale iernii după ce totul fusese pregătit pentru a pune în scenă noua feerie. Pe vremea mea știai la ce te poți aștepta. Rimbaud putea scrie: „Eucharisis îmi spune că e primăvară”; și ca atare puteai fi sigur că nu mai e nevoie să dai drumul la calorifer. Situația actuală nu se datorează atât faptului că actorii nu și-au învățat bine rolurile; le-au învățat, dar le joacă în contratimp. De vreo zece ani, cincisprezece ani încoace, sosirea primăverii este un spectacol ratat. Ai vrea să asisti la uvertură; nimic nu e pus la punct. Un vânt tăios bate prin crengile pe care mijesc frunze plâpânde. Pomii au înflorit prea devreme; degeaba așteaptă să le dea replica cerul sau adormitorul zefir; albinele sunt amorțite cu toatele și vai de biete florile; cum or să mai rodească oare? Îți zici: spectacolul a fost amânat și te cufunzi iar în meditație și în lectură. Dar nu-i așa. Concertul a început în răstimp; și când îți ridici ochii din cărți și te uiți afară, te apucă jalea văzând că vegetația nerăbdătoare îi dă înainte fără să se sinchisească prea tare de faptul că restul orchestrei a rămas în urmă și nu cântă la unison.

Pe vremea mea, iarna se retrăgea pas cu pas mergând de-a-nădăratele; își ceda locul după ce își rostise ultimul cuvânt și atunci te puteai bizui pe soare; seva putea să urce fără teamă în tulpini și mugurii plini să se deschidă. La o adică, am fi încuviințat ca primăvara să întârzie, dar nu să ne ducă cu vorba în gâlceava începută cu vremea rea și să-și piardă în timpul discuțiilor orice farmec și orice gingășie devenind de nerecunoscut. Așa că, acum știm bine ce se va întâmpla și anul acesta; vara va sosi dintr-o dată, ca și cum, de drept, ar veni după iarnă. Mă alină gândul că cel puțin anul acesta, înainte de a da la Paris de un vânt înghețat și de un cer mohorât, mi-am umplut ochii cu imaginea florilor ce ascundeau aproape frumoasele ruine din Olimpia. Plecasem cu părere de rău din insulele grecești, străbătusem Iugoslavia care se afla în plină frenezie albă și trandafir. Admirasem tufe de liliac sălbatec, pomii înfloriți, cireși sau peri fremătând de gingășie și, ici-colo, crengile firave de un stacojiu deschis al piersicilor, pomi mai frumoși decât amintirea pe care le-o păstrasem; apoi, pe malul mării am privit lung o floare mare și galbenă ce semăna cu asfodelele, pe care n-o văzusem încă și al cărei nume aș fi dorit să-l aflu.

Imaginea primăverii se formează din suprapunerea a nenumărate amintiri. Pentru mine, celor de odinioară li se adaugă astăzi amintirea minunatelor grădini publice din Atena: o alee de oțetari, ale căror crengi alcătuiau o boltă, un spațiu mare cu totul acoperit de

André GIDE PRIMĂVARA Fragment

ciorchinii înmiresmați ai glicinelor.

Nu cred că pe vremea când eram mic să mă fi impresionat venirea primăverii. Copilul, așa cred, pentru care orice lucru înseamnă ceva nou, nu e uluit de miracole. Primăvara vieții începe odată cu adolescența. Abia când simți inima plină de doruri nedesluite și totodată de dârza hotărâre de a te împotrivi împlinirii lor, abia când îți simți trupul arzând de neliniște, abia atunci poți înțelege – pentru că o simți și în străfundurile ființei tale – miraculoasa reinnoire. Da, ca să poți simți primăvara, trebuie ca tu însuși să fii de acord cu ea și să intri de bună voie în joc. Atunci se întâmplă ca adolescentul să tresară ascultând în zori cântecul mierlei (pe strada Comaille, unde locuam pe vremea aceea împreună cu mama, fereastra odăii mele dădea spre o grădină mare) și roșește auzind cum i se dă în vileag tulburătoarea taină; apoi se liniștește: întreg orașul doarme; singur el a auzit; numai mierla și cu el știu despre ce este vorba; când se trezește bărbatul ce zace în adolescent, pasărea tace.

Cine n-a luat-o zorilor înainte nu știe ce freamăt, ce tulburi mângâieri și ce șoapte ascund hățșurile primăvara. Adolescentul pătimaș, pe care îl chinuie o neliniște de nimeni cunoscută, se scoală din așternutul dogoritor și pornește în căutarea cheii ce poate dezlega taina. E ceasul când spre soare-răsare cerul începe să devină alburii. Asemenea unui prizonier care evadează, băiatul iese din odaie, o ia pe dibuite de-a lungul coridorului cufundat încă în întuneric; coboară cu băgare de seamă scările, ocolind treapta care ar putea trosni sub pașii lui și i-ar putea trezi părinții; trage zăvorul porții; o deschi-

de; și iată-l singur sub bolta nemărginită, nebun de bucurie. Mersul i-a devenit atât de ușor, încât pietrișul nici nu se aude scârțâind sub pașii lui săltăreți, ce seamănă cu cei ai balerinelor. Aleargă, o

presia că mă aflu pe scena unui teatru, în timpul unui antract, când se schimbă decorul; asistam în chip de martor indiscret la ceea ce se petrece în dosul cortinei lăsate, care ascunde spectatorilor cele ce se întâmplă pe scenă până se aude din nou gongul; impresia mea era întărită de grămezile de ferigi pârjolate de soarele de mai an ce te duceau cu gândul la preșurile hărtănite și la cârpele acelea făcute din sfori cu care se spală pe jos, cârpe și preșuri de care te împiedici când te muți dintr-o casă într-alta. Eram cât p-aci să-mi îndrept pașii spre ținuturi mai blânde când, deodată, urcându-mă pe un tăpșan ce se afla mai departe de pădurea adormită, am intrat într-o poiană unde adăstau încă dăre de zăpadă și am dat de o sumedenie de brândușe, mici, albe, mătăsoase și gingașe, care ardeau de nerăbdare să spună ce aveau de spus și ca atare cutezaseră să străbătă, deși erau atât de plâpânde, pătura groasă de mușchi. Mi-a venit să plâng, atât de mult m-a înduioșat această nouă reafirmare a dorinței de a iubi și a trăi, cu atât mai tulburătoare, cu cât peste tot părea să domnească moartea. Tot astfel în deznădăjduita pustietate a deșertului proclamau viața crengile de un violet palid ale unei plante parazite. Și tot astfel grăia printre ruinele din Olimpia primăvara la începutul acestui an.

Îmi amintesc... Trecusem de Tugurt; mersesem multă vreme călare printre dunele aride și ajunseseam într-un sat prăpădit, alcătuit din câteva case scunde, de culoarea nisipului; nici primăvara, nici alte anotimpuri nu aveau să-l schimbe vreodată, cel puțin așa credeam. Cei câțiva arabi care trăiau acolo, strânsi în jurul unei „zauia”, nu puteau gusta din bucuriile vieții decât jalnică parte ce li se hărăzise; niște sihaștri, fără îndoială, ce numai cu Dumnezeu mai aveau de-a face. Unul din călugării aflați acolo ne-a dus într-o curte din interiorul mănăstirii unde nu era nici un pic de umbră și răcoare, dar în mijlocul căreia, datorită cine poate spune a câte îngrijiri, izbutea să trăiască un copăcel firav pe care primăvara, deși era atâta pustietate în jurul lui, îl poftise totuși să înflorească. Îmi aduc aminte de zâmbetul înduioșat al arabului atunci când ne-a arătat cele câteva flori înmiresmate și ne-a spus doar atât: „Yasmine”. Ne-au dat lacrimile.

Da, din toate aceste amintiri suprapuse se alcătuieste imaginea abstractă a primăverii. Și tot în aceste amintiri își are obârșia neliniștea ce mă cuprinde în primele zile însorite; aș dori să pot fi martorul reinnoirii oriunde se petrece ea, să fiu pretutindeni, și iată de ce nu mă simt în largul meu nicăieri, fie că mă aflu în grădinița mea din Cuverville, unde pe vremuri îi spuneam fiecărei flori pe nume. De îndată ce nu mai e frig și cerul devine din nou albastru, doresc să mă destram în întreaga natură, să mă las dus de fiecare adiere de vânt, să plutesc la întâmplare, uitând de tot ceea ce mă leagă. Ce blestem să nu poți fi niciodată undeva anume! Să nu poți fi decât cineva anume!

Traducere de Emil ILIESCU

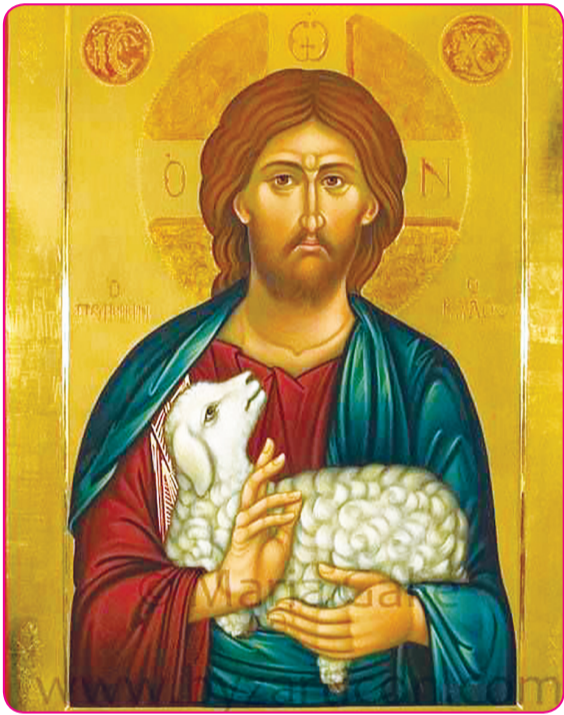

Nr. 5 (320)

Coordonator de pagină: Mariana GABURĂ

SIMBOLURILE PASCALE

Simbolurile pascale, obiceiurile și tradițiile acestei perioade, încărcate de sensuri profunde, se constituie într-un arhetip al celei mai importante sărbători creștine, Învierea Domnului. Fiecare om ce urmează ritualurile acestei sărbători, prin gândurile, faptele sale, prin felul în care se raportează la tot ce precedă Învierea, parcurgând etape și respectând datini, reface simbolic povestea biblică a lui Iisus Hristos, se regăsește pe sine însuși prin repere ale timpului sacru. Astfel se eliberează, fie și pentru un timp restrâns, de dominația profanului, are șansa de a-și reinnoi ființa, de a-și continua viața cu încredere și curaj.

La nivelul ritmurilor cosmice, este un moment de apogeu al luminii (ziua este egală cu noaptea), este triumful creației, al armoniei, al transformării naturii și al omului, când energiile latente ies la suprafață.

În mod firesc, cel mai important dintre simbolurile pascale este cel al luminii, în jurul acesteia manifestându-se obiecte, ființe, atitudini, gesturi, cărora li se asociază diverse conotații simbolice: crucea, lumânarea de Înviere, ouăle, pasca, mielul, iepurașul de Paște, peștele, florile etc.

Lumina Sfântă a focului haric de la care oamenii își aprind lumânările în noaptea de În-

viere, în timp ce rostesc „Hristos a Înviat!”, răspunzându-li-se cu „Adevărat a Înviat!”, este semnul biruinței luminii asupra întunericului, al binelui în fața răului, reprezintă legătura dintre materie (ceară) și spirit (flacăra), iar prin verticalitatea ei este un semn al vieții ascendente. În unele țări, pe lumânarea pascală sunt inscripționate literele grecești alfa (Începutul), omega (Sfârșitul) și crucea.

Crucea este un simbol universal, totalizator, unul dintre cele mai complexe, prezent în toate culturile, din antichitate și până astăzi, dobândind un plus de semnificație în relația cu Sărbătoarea Paștelui, condensând în imaginea ei mântuirea și patimile lui Iisus Hristos.

Despre un alt simbol, oul, Mircea Eliade scria în „Istoria ideilor și a credințelor religioase”, că acesta, în majoritatea miturilor, nu se referă atât la o naștere, cât la o renaștere, o întoarcere, o înnoire periodică.

Oul vopsit ritualic apare ca o imagine simbolică a perfecțiunii. Culoarea roșie face trimitere la sacrificiul lui Iisus, iar celelalte culori atrag atenția asupra triumfului vieții – galbenul (simbol al luminii), albastrul (promisiunea unui nou început), verdele (viața). Alte decorațiuni pentru ouăle de Paște sunt crucea, crenguțele de brad, frunza de stejar, peștele, trifoilul, spirala, romb, floarea Paștelui, cercul etc.

În cazul mielului de Paște, s-ar putea vorbi de o ambivalență a simbolului, și acesta mai vechi decât creștinismul. Pe de o parte, înseamnă inocență, puritate, blândețe. Iisus însuși este numit, în Evanghelia după Ioan, Mielul lui Dumnezeu, iar în Apocalipsă e folosit de 28 de ori cuvântul Miel, pentru a-l desemna pe Hristos. Prin albul său imaculat, mielul desemnează triumful primăverii, victoria ciclică a vieții.

Pe de altă parte, încă din antichitate, mielul era adus ca ofrandă zeilor pentru a îndupleca puterile divine. Musulmanii sacrificau, de asemenea, mielul cu ocazia sărbătorii Eid-el-Kebir, la aproximativ 40 de zile după Ramadan. La vechii evrei, sacrificiul mielului amintea de momentul de dinaintea trecerii Mării Roșii de către familiile care fugeau din Egipt, avându-l în frunte pe Moise.

Astăzi, inclusiv la români, sacrificiul mielului ține de simbol, care poate fi și un cozonac sau chec în formă de miel. Contextul istoric și cultural este altul decât în vechile comunități de păstori, simbolurile pascale având menirea de a susține atmosfera luminoasă, de pace și recunoștință.

Iepurașul de Paște nu are nicio legătură cu tradițiile creștine, ci cu ritualuri precreștine. Românii au împrumutat simbolul din țările occidentale care au legendat cu personaje mitologice, zeițăți ale primăverii, însoțite de acest animal. Îndrăgii de copii care așteaptă ca iepurașul să vină cu daruri, acesta s-a transformat ușor în simbol pascal, mai ales că iepurii, în multe mituri, sunt asociați cu fertilitatea și reinnoirea.

Sursa: destepti.ro

Cunoaște și respectă datina

TRADIȚII DE PAȘTI LA ROMÂNII

În zona Transilvaniei, e respectată tradiția cu numele de „stropit”. A fost preluată de la maghiari și constă în mersul băieților în familiile cu fete, pe care le stropesc cu parfum, „ca să nu se veștejească”. „Stropitul” este păstrat și azi, fiind un bun prilej pentru o reîntâlnire cu prietenii și, în fond, de distracție.

În localitățile din jurul Brașovului, se fac petreceri la care se adună întreaga comunitate. E vorba de obiceiul Junii Brașovului. Grupurile de tineri, organizate asemenea cetelor de călușari sau de co-

cării cocoș cântă primul. Este un semn că, în anul respectiv, în casa lui va fi belșug. După slujbă, cocoșii sunt dăruiți oamenilor săraci.

În Bucovina, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neîncepută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot anul și, așa cum aleargă oamenii la Înviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele. Flăcăii trebuie să se ducă cu flori la casele unde locuiesc fetele care le sunt dragi, iar ele, pentru a-și

lindători, cu vâtaf și casier, strâng ouă de la tinerele fete, după care se duc la „Pietrele lui Solomon”, la picnic, unde fac întreceri. Cea mai cunoscută și îndrăgită probă este aruncarea buzduganului.

Un foarte frumos obicei se păstrează în Maramureș, în zona Lăpușului. Dimineața, în prima zi de Paști, copiii (până la vârsta de 9 ani) vin la prieteni și vecini să le anunțe Învierea Domnului. Pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru ca în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului. Gazda îi dăruiește fiecărui urător un ou roșu. La plecare, copiii le urează gospodarilor „Sărbători fericite!”.

La Călărași, la slujba de Înviere, credincioșii aduc în coșul pascal, pentru binecuvântare, ouă roșii, cozonac și cocoși albi. Cocoșii sunt crescuți anume pentru împlinirea acestei tradiții. Ei vestesc miezul nopții: datina din străbuni spune că, atunci când cocoșii cântă, Hristos a înviat! Cel mai norocos este gospodarul al

arăta sentimentele, trebuie să le ofere câte un ou roșu.

În Moldova, în dimineața următoare după noaptea Învierii se pune un ou roșu și unul alb într-un bol cu apă în care sunt câteva monede. Copiii trebuie să-și clătească fața cu apă și să-și atingă obraji cu ouăle acestea pentru a fi sănătos și a avea noroc restul anului.

A doua zi de Paști se obișnuiește ca finii să se ducă la nași cu daruri: pască, cozonac, ouă roșii, dulciuri etc.

O altă tradiție de pe malurile Prutului cere ca oul de Paști să fie mâncat, iar cojile să fie aruncate neapărat pe drum. Pe vremuri, la Paște, îndeosebi a doua și a treia zi, în multe sate se organizau jocuri, hora satului. Tradițional în zilele de Paști era „datul în scrânciob”. Drept plată pentru această distracție erau ouăle roșii. Se credea că cine se dădea în scrânciob, aceluia îi vor crește roadele înalte și-i va merge bine tot anul. În unele sate tradiția este reluată.

EVENIMENT CULTURAL

O POVEȘTE MINUNATĂ –
COPILĂRIA ȘI CARTEA

Cu puțin timp în urmă, Castelul cu pereți de Carte al lui Ovidiu găzduia expoziția de artă plastică a elevilor Școlii de Arte din Ialoveni, cuprinzând o lucrare mai luminoasă decât alta – rod al muncii și talentului a 25 de copii din centrul raional, dar și din satele adiacente: Costești, Bardar, Ruseștii Noi, Ulmu, ghidați de profesorii Nina Popescu și Victor Guțu. Timp de o lună picturile acestor tineri talentați au fascinat privirile cititorilor ovidieni, care s-au deprins într-atât cu ele, încât mare le-a fost mirarea că acestea au fost înlocuite cu o altă expoziție, la fel de minunată, de data asta însă, realizată de copii din câteva sate de peste Nistru, elevi de la Școala de Arte din comuna Coșnița, raionul Dubăsari. Dacă primii și-au intitulat colecția prezentată „Vers și Culoare”, inspirația venindu-le în special din poeziile și poemele lui Grigore Vieru, cei 40 de autori ai compozițiilor de la Coșnița au pictat, cu mult entuziasm și străduință „O poveste minunată – copilăria și cartea”, având în preajmă volumele cu basmele scriitorilor preferați. Astfel că, în cadrul expoziției îl putem surprinde pe Nică a lui Ștefan al Petrei înfruptându-se din plin cu cireșele mătușii Mărioara, dar și pupăza din tei, căreia i se mai zice „cuc arme-

nesc”. Și tot din savuroasa operă crengiană întâlnim mai multe episoade reproduse cu drag de micii coșnițeni, îndrumați cu multă dragoste și spirit pedagogic de profesoara Elena Panuță și colegii ei de la Școala de Arte.

Andreea Terentiev și Ștefania Todică. Ei au fost însoțiți și de dna **Cristina Cazac**, directorul Școlii de Arte din Coșnița, și de către doi părinți – doamnele **Anastasia Terentiev și Ina Bobicov-Danilov.**

● Portret colectiv cu elevii din Coșnița, Dubăsari

Îi recunoaștem în imagini și pe Pinocchio, Păcălă și Tândală, Motanul Încălțat, Scufița Roșie, Trofimaș, Guguță și alți eroi îndrăgiți.

La Clubul „Tineri talente” ne-au bucurat cu prezența lor șapte copilași minunați, care, pe lângă faptul că desenează frumos, sunt și niște cititori pasionați: **Alina Nistrean, Teodora Terentiev, Evelina Bulat, Dragoș Danilov, Rada Gherb,**

E de menționat și faptul că elevii din cele două raioane s-au cunoscut, și-au dat mâna, și-au împărtășit visurile și speranțele, și-au transmis ca amintire suvenir pictate de ei înșiși, deci, au devenit prieteni.

Mai e un lucru pe care doresc să-l accentuez: activitatea a decurs mai mult de două ore, dar copiii nu se grăbeau să plece acasă. Unii și-au perfectat abonament de cititor al Bibli-

otecii „Ovidius” și au spus cu tărie că vor reveni. Ori de câte ori vor fi prin Chișinău, vor vizita neapărat *Castelul poetului latin Ovidiu* din cartierul Telectru al capitalei, căci le-a plăcut foarte mult.

Activitățile Clubului „Tineri talente” dar și alte evenimente memorabile sunt dedicate aniversării a 30-a de la fondarea Bibliotecii „Ovidius”, filială a BM „B.P. Hasdeu”. Cu această

ocazie delegația de la Coșnița a dăruit bibliotecii trei tablouri inspirate din opera druziană, executate cu măiestrie de trei absolvenți ale Școlii de Arte, tablouri care se vor alinia celorlalte piese de valoare din colecția ovidiană.

Zina IZBAȘ,
poetă, jurnalistă

Imagini: **Viorica Moraru și Liuba Ciobanu**

MUGURĂȘI

DUMINICA CUVINTELOR

În memoriam **Grigore VIERU**

Dragii mei!
Am scris o carte
Cu „Rădăcina de foc”
Strănsă-n amurg.

„Numele tău” n-am să-l uit, –
Cuvânt de Carte, frumos
L-am scris în vers,
Îl port și-n gând...

Mi-e dorul de piatră, –
„Legământ”
Între mine și pământ.
Mi-e dor de voi, într-un cuvânt!

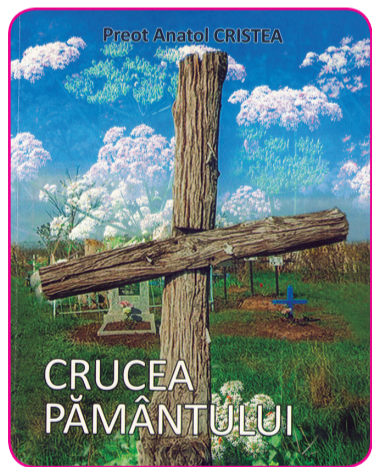
Tu ai fost
Și vei fi mereu,
La bucurie și la greu –
„Taina care mă apără”.

Cel care sunt,
Nici când fără tine
N-aș fi fost –
„Acum și în veac”,

„Fiindcă iubesc”
Acest plai și-acest cânt,
„Doamne, strigat-am către tine...”

Ionică MOCANU,
elev în clasa a VI-a
s. Cotul Morii, r-nul Hâncești

SUGESTII DE LECTURĂ

UN ROMAN INSOLIT ȘI ADMIRABIL
PRIN ROSTIREA ADEVĂRULUI...

Orice moarte (omorâre) e groaznică, dar cea mai grea e moartea de foamete.

Homer

Printre durerile de neuit ale Neamului foametea (care a secerat o groază de oameni în anii 1946-1947...) e considerată, într-adevăr, o mare nenorocire pe capul nostru. Romanul insolit „Crucea Pământului” de preotul **Anatol Cristea**, ziarist profesionist, tratează/explorează acest moment tragic-dramatic din viața compatrioților noștri de atunci cu multă părere de rău, dar și cu o profundă inspirație motivată de moartea prin foametea organizată neîndoiește de „eliberatorii” nepoftiți, transformată treptat într-un genocid mascat. Faptul că la îndeplinirea acestuia au fost implicați/antrenați și băștinași scoate

la iveală intențiile nesăbuite și dușmănoase ale celor ce-au desfășurat acest flagel antiuman cu mâinile alor noștri.

Romanul, precum subliniază autorul, este dedicat celor patru veri ai săi, celor încă o sută douăzeci de flămânzeni uciși... prin înfometare și tuturor basarabenilor morți de foamete și prin lagărele călăilor de la „Răsărit...” Paginile lucrării se impun prin densitatea ei dramatico-tragică.

Familii întregi, sate, raioane, tot ținutul Basarabiei este trecut prin malaxorul acestui blestem sociouman abătut asupra semenilor noștri din fierbinte sentiment de prietenie al „fratelui mai mare”, vorba vine. Foametea a scos la iveală fătarnicia „puterii sovietice” locale și centrale (de vreme ce aceasta nu știa, chipurile, de tragedia din Basarabia și abia ulterior își trimite reprezentantul ei la Chișinău (pe A. N. Kosîghin...) într-o drege busuiocul”).

Romanul este admirabil prin rostirea adevărului crud, nepoleit. Copii și bătrâni, mame și tați, surori și frați preschimbați de foametea îndelungată se sting în văzul lumii, cad din picioare. Satele devin pline de

cadavre, n-are cine le înmormânta. Oamenii mănăncă pisici și câini, local încep să apară cazuri de canibalism. Folclorul n-a trecut indiferent pe lângă tragedia noastră. (De fapt, ne-am mâncat unii pe alții: noi pe câini și câinii pe noi). Scenele/cazurile descrise de autor sunt mai mult decât elocvente că tragedia, de n-ar fi fost pusă special la cale, putea fi lesne ocolită. Măturătorii de poduri, însă, au dus la îndeplinirea planurilor diabolice ale lui Iosif cel Groaznic et compania cu cea mai mare cruzime.

Mulțimea de nume din paginile pânzei românești ne convinge, cu de la sine putere, că însuși poporul este protagonistul scrierii epico-dramatice și tragice. Faptul că autorul a manifestat mai multă afecțiune pentru un personaj episodic sau altul nu umbrește deloc masele populare, cufundate în suferință.

Un loc aparte ocupă în narațiune „Agudul”, personaj natural, personificat, care adună în jurul său destinul întregului sat, dacă nu al neamului, prin simbolul său secular, aplecat la durerile semenilor. Umbra lui care-i ocrotește de focul arșiței este una binecuvântată

de Cel de Sus. Moș Mitiță David și celelalte personaje-cheie ale romanului dețin locul central al lucrării iscusit construită dintr-o serie de monologuri și dialoguri încâpătoare și incitante în sensul că relevă întreaga odisee a destinului lor omenesc, precum este și următorul: „Mitiță David și-a lipit spina de dud, s-a împins în tulpină de câteva ori, parcă vrând să-l scuture, a oftat, și-a lăsat pălăria pe ceafă, și-a lipit capul de coaja pomului și, iar privind printre crengile groase cât boiul unui om, a prins să vorbească rar și aproape în șoaptă. În felul ista voia să-i atenționeze pe toți. Bătrânul e înalt, e ciolănos, cu fața alungită și aproape fără carne pe ea. E un soi de oameni despre care se spunea că mănâncă numai miercuri și vineri. În toiu verii va împlini 77 de ani, că e născut atunci când județul Cahul și gurile Dunării făceau parte din Principatele Unite. A făcut și un an de școală românească, apoi iar au venit rușii și vorba părintească de acasă a fost interzisă în școala unde învăța...”

Prin densitatea dramatică și ideatică a romanului „Crucea Pământului” de preotul Anatol Cristea proza autohtonă

face un pas hotărâtor spre a spune lucrurilor pe nume și a cinsti Adevărul, oricât de amar și de neplăcut ar fi pentru unii sau alții. Vocația epică auctorială este una originală în totul ei, tot care nu face niciun compromis în fața minciunii și a acoliților ei. Prozatorul nu tace, nu ascunde nimic în fața Adevărului. Personajele sale sunt fidele acestuia dintr-o pornire firească. Limbajul romanului cinsteste onorific și stihia limbii în care e scris, apelând la tezaurul nemuritor bimilenar al limbii române binecuvântate de Domnul. Faptul că Moș Mitiță le-a prorocit că păgânii de la răsărit vor mătura podurile de ultimul grăunte i-a pus pe gânduri pe flămânzeni că „nenorocirea” de care pomenise acesta va șterge multă lume de pe fața pământului. „Crucea Pământului” este o metaforă dramatică a tragicului destin moldovenesc/românesc ce a dat brusc peste Basarabia”, vorba autorului trăind cu durerile Neamului, cu speranțele lui dintotdeauna de a rezista în fața timpurilor și a celor ce-au schimbat și denumirea satului lor Flămânda în Novii Puti.

Tudor PALLADI

FETIȚA CARE PICTEAZĂ CU SUFLETUL

Spațiul expozițional al BNC „Ion Creangă” devine tot mai atractiv pentru tinerii artiști plastici și pentru beneficiarii bibliotecii. Cete de copii de la instituțiile de învățământ din Chișinău, dar și din întreaga republică, venind la bibliotecă, zăbovesc în fața lucrărilor create de semenii lor. Actuala expoziție cu genericul „Imaginație și culoare” găzduiește o parte din lucrările **Danielei CAPRIAN**, elevă în clasa a VII-a la Gimnaziul „Mihai Eminescu” din Telenești, discipola profesorului Leonid Donos de la Școala Raională de Arte Plastice „Nicolae Moisei” din aceeași localitate.

Primele lecții de desen i le-a predat mama care a absolvit Facultatea de Arte Plastice și Design a UPS „Ion Creangă”. Daniela se inspiră din estetica marilor maeștri, dar este foarte atentă și la orele profesorilor săi, deoarece studiază la o aleasă instituție de profil. În plus, este voluntară la Biblioteca Publică Raională „Vasile Alecsandri”.

„Trebuie să pictezi așa precum cântă păsările, absolut tot ce îți iese în cale și îți place, niciodată să nu-ți bați capul în căutarea unui motiv, atunci când totul în jurul tău este minunat”, afirma Nicolae Grigorescu. Astfel, parcă urmând acest sfat prețios, în tot ce creează

această elevă la numai 14 ani se simte siguranța unei mâini antrenate și ochiul unui copil receptiv la sublim. Excelând în diverse tehnici picturale precum: acuarelă, tuș, în aplicație, dar și în arta complexă a portretului, a peisajului sau a naturii statice, fata demonstrează că are imaginație și simte culoarea care în lucrările sale e gingașă, dar profundă. Deosebite-i sunt lucrările în care e vădită amprenta motivelor folclorice.

Pictorița Violeta Diordiev, deținătoare a Diplomei de Onoare „H.Ch. Andersen”, a sesizat că Daniela dispune de un potențial artistic aparte, care i-ar permite să-și aleagă o cale distinctă în creație. Daniela reprezintă în acuarelele sale grupuri de personaje, natura, mișcarea în spațiu, tot ce o emoționează.

Adolescenta a luat parte la

numeroase concursuri naționale și internaționale, obținând premii și peste 30 de diplome. De exemplu, lucrarea ei „Eu pictez covorul meu”, realizată pentru un concurs lansat de Fabrica de Covoare din Unghești, a fost apreciată ca cea mai bună. În baza desenului au fost țesute un covor mare, care i-a fost oferit drept premiu. La Concursul „Amintiri din burtica mamei” – SOPS, ediția a XXIII-a (martie 2024), organizat de Asociația „Spune-mi o poveste pentru suflet”, din București, Daniela Caprian a câștigat Premiul Mare în valoare de 1000 roni.

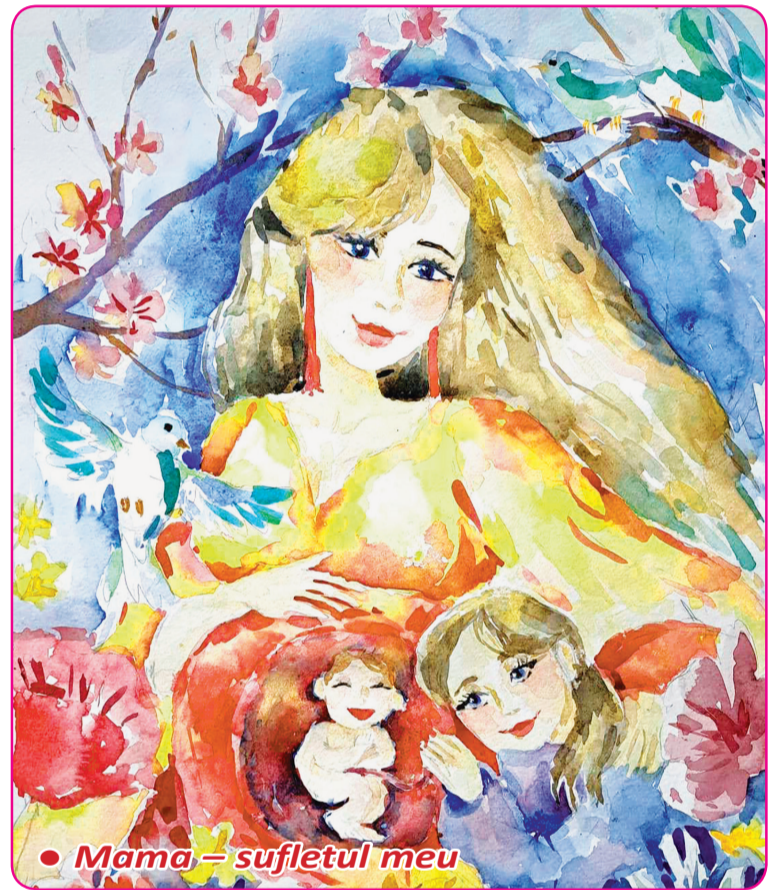
Printre vizitatorii acestei splendide expoziții i-am observat pe elevii din clasa a IV-a „C” de la Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi”, însoțiți de învățătoarea lor, dna Inga Țurcan. Încântați, copiii au salutat talentul și curajul Daniei de a picta portretele marilor scriitori Mihai Eminescu și Spiridon Vangheli, pe care i-au și recunoscut imediat, apreciind cromatica aleasă de juna artistă a penelului.

Pentru Vernisajul din această ediție am selectat câteva lucrări de la expoziția în cauză pe care puteți s-o admirați și voi, dragi cititori ai revistei „Florile Dalbe”.

Tamara PERETEATCU

• **M. Eminescu**

• **Mama – sufletul meu**

• **Ascultând pacea...**

• **Floarea soarelui**

• **Petale de mai**

• **Cântecul plaiului**

DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Maria STRUNGARU (machetistă); Cristina COVRIG (secretar-tehnoredactor); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Eudochia VERDEȘ, Laura CHETRARU (scrisori; preocupările adolescenților); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații obștești pentru copii).

Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

„Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânalul „Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Tipografia BLITZ POLIGRAF S.R.L.,
Chișinău, str. Vlaicu Părcălab, 45

Procesare
computerizată:
„FLORILE
DALBE”

Com. nr. 1309
Tiraj – 2250 ex.

